Maros megye legolvasottabb napilapja!

NÉPÚJSÁG

2023. január 12., csütörtök
LXXV. évfolyam
9. (21280.) sz.
Ára: 4 lej
(előfizetőknek 1,88 lej)

KÖZÉLETI NAPILAP

Az influenzajárvány terjedését jósolják

Nem megfelelő a tájékoztatás

Fotó: Karácsonyi Zsigmond

Bár napok óta tapasztaljuk, olvassuk, halljuk, hogy egyre több a légúti fertőzéses és influenzás beteg, ennek ellenére a járvány megyei szintű méreteiről a közegészségügyi hatóság sajnos nem tájékoztatott, holott állampolgári jogunk lenne a helyi adatokról is értesülni, hiszen köztudott, hogy a családorvosok kötelesek hetente jelenteni a hatóságnak a betegek számát.

Bodolai Gyöngyi

Mert baj van, hiszen láthatjuk a környezetünkben megszaporodó betegeket, a családorvosi rendelők váróit megtöltő köhögő, náthás felnőtteket és főleg gyermekeket. Hasonló helyzetről tanúskodnak a megyei sürgősségi klinikai kórház mentőszolgálatának az elmúlt két hétről szóló adatai is. December utolsó hetében a sürgősségi ügyeleten 1530 beteget vettek nyilvántartásba, akik közül 96-nál (közülük 96 kiskorúnál) légúti fertőzést, influenzát diagnosztizáltak.

(Folytatás a 8. oldalon)

Ne feledje idejében megújítani előfizetését! Ha előfizet, biztosan kézhez kapja, féláron!

A tavasz ébredése

Csütörtökön este legújabb produkcióját mutatja be a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulata. Egy olyan előadás premierjére kerül sor, amelynek az alapját képező darab – Frank Wedekind A tavasz ébredése című drámája – egyszer már nagy sikerű produkciót ért meg ugyanennél a társulatnál.

2.

Téli esték emléke

Régi fonók emlékét keresem Mezőpanitban, ahol téli estéken kézimunkázni gyűltek össze az asszonyok: hímeztek, kötöttek, horgoltak, a háziasszony keze alatt csattogott a szövőszék, fürge ujjak a guzsalyról a szöszt jól megsodort szállá alakították, amelyből szőni, kötni lehetett.

6.

Ünnepek alatti sürgősségi esetek

Az ünnepi időszakban és azt követően idén is több alkalommal vették igénybe a sürgősségi állatorvosi szolgálatot. A zajtól megriadt és menekülő állatok sérüléses balesetei miatt volt szükség több életmentő beavatkozásra, valamint az idegen tárgyak lenyelését követően kerülhettek életveszélybe házi kedvencek.

7.

OPTICA OPTOFARM
A látás szakértője

Az Optika Optofarm újabb akciót hirdet minden

nyugdíjas ügyfele számára:

50%-os kedvezménnyel

kaphatók a közellátó műanyag monofokális lencsék
2023. január 31-ig a marosvásárhelyi Köztársaság tér 5.
és Dózsa György utca 64–68. szám alatti üzletekben.

A régi árakkal dolgozunk, nem drágítottunk!

Keressen minket
Marosvásárhelyen, Szászrégenben és Szovátán!

Előjegyzésért hívja a 0265-212-304-es telefonszámot!

Aktuális

Statisztikák, kérdések

Antalfi Imola

Első alkalommal közölt statisztikai adatokat a koronavírus elleni oltási kampányt koordináló országos bizottság (CNCAV) a koronavírus elleni oltások súlyos mellékhatásairól, amelyek miatt a betegek kórházi ellátásra szorultak. A bizottságot időközben megszüntették. A következtetések szerint 48 esetben jelentettek súlyos mellékhatásokat.

A 160 oldalas jelentés címe filmszerű: Küldetés teljesítve. A másfél évig tartó bizottsági tevékenységet és a vírushelyzetet 2022 februárjában tükröző adatokból kitűnik, hogy tavaly februárban a romániai lakosság átoltottsága 41,85 százalékos volt, 2020. december 27. és 2022. február 10-e között 31,8 millió adag oltóanyagot importált az ország. A jelentésben mindössze három és fél oldalon tárgyalják az oltások mellékhatásait, a többi a Rovaccinare csapatot, a logisztikát, a kommunikációt, az oltóanyagok tárolását, kiszállítását, szétosztását, a megtévesztő weboldalakkal való küzdelmet ismerteti. Lehet, hogy nem a CNCAV feladata összesíteni és értelmezni éppen azokat az információkat, amelyekre a legkíváncsibbak az emberek, és amelyek a legtöbb ellentmondásos véleményt generálták a világjárvány idején. Mindenesetre megtudtuk, hogy a 31 millió adag oltóanyagból a veszteség 1,8 millió vakcina, hogy az oltáskampány kezdetétől 2021 végéig 19.716 esetben jegyeztek mellékhatást a koronavírus-vakcina beadása nyomán, ezek közül 17.567 (89,1%) általános jellegű volt (az immun-, az idegrendszer zavarai, pszichés

(Folytatás a 3. oldalon)

JANUÁR

12., csütörtök

A Nap kel
8 óra 4 perckor,
lenyugszik
16 óra 57 perckor.
Az év 12. napja,
hátravan 353 nap.

Isten éltesse!

Ma **ERNŐ**,
holnap **VERONIKA** napja.
VERONIKA: a görög (macedón) eredetű Bereniké név latin alakváltozata, jelentése: győzelmet hozó.

IDŐJÁRÁS

Változékony idő, eső várható

Hőmérséklet
max. 5 °C
min. 1 °C

VALUTAÁRFOLYAM
BNR – 2023. január 11.

1 EUR	4,9328
1 USD	4,5891
100 HUF	1,2340
1 g ARANY	277,9877

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0265/268-854.

Megyei hírek

Időlegesen felfüggesztették a beteglátogatást

Január 10-től tilos beteget látogatni Marosvásárhely valamennyi kórházában. Sem a megyei sürgősségi klinikai kórházba (újkórház), sem a megyei klinikai kórház egységeibe (amelyek az úgynevezett régi kórházban és városszerte különböző helyszíneken működnek) nem engedik be a hozzátartozókat. Az intézkedést a járványügyi helyzetre való tekintettel hozták meg miniszteri rendelet és a megyei közegészségügyi igazgatóság átirata alapján. A nagyon súlyos, haldokló betegek telefonos egyeztetés után a kezelőorvos engedélyével látogathatók meg. A beteglátogatási tilalom ideje alatt a kezelő- vagy az ügyeletes orvosnak, illetve az erre kijelölt személynek kötelessége tájékoztatni a hozzátartozókat a betegek állapotáról.

Beszélgetés ultratávú kerékpározóval

Január 13-án, pénteken 19 órától, a Marosvásárhelyi Városi Sportklub szervezésében, a klub Tutaj utca 1. szám alatti épületében (a volt Sportakadémia épülete, a Víkend Maros felőli bejáratánál) nyilvános beszélgetés lesz Bagoly Levente ultratávú kerékpározóval, aki részt vett a Délafrikai Köztársaságban és Namíbiában megrendezett 2750 km-es kerékpárversenyen (RhinoRun). A sportoló fényképes élménybeszámolót tart. Beszélgetőtárs: Kádár Zoltán rádiós sportszerkesztő.

Ellenőrzött a munkaügyi felügyelőség

A Maros Megyei Területi Munkaügyi Felügyelőség az elmúlt év decemberében 42 ellenőrzést végzett. Ezek nyomán 11 olyan személyt azonosítottak, akik munkaszerződés nélkül dolgoztak. Munkaügyi kihágásokért 42 büntetést és 30 bírságot róttak ki több mint 303 ezer lej értékben – közölte Andrada Larisa Ogrean főfelügyelő.

Év elejétől zárva tart az olimpiai uszoda

A Maros Sportklub honlapján közölte, hogy az olimpiai uszoda zárva tart a 2023-as évre szóló működési engedélyhez szükséges ellenőrzések miatt. Iuliu Cosmin Pop, a sportklub igazgatója tájékoztatott, hogy a létesítmény nem rendelkezik a tűzoltóság (ISU) engedélyével, de rövidesen kibocsátják. A sportolók és a sportolni vágyó közönség arra vár, hogy ismét megnyíljon az uszoda, annál is inkább, mivel az e hétre beütemezett pólómérkőzéseket – az U17 korosztályos országos bajnokság és a román kupa meccseit – kellene lejátszani. Az igazgató reményének adott hangot, hogy időben megkapják az engedélyt, és a mérkőzéseket lejátszhatják.

Lehet jelentkezni a kosaras gazdabálra

Negyedik alkalommal szervez gazdabált a Romániai Magyar Gazdák Egyesületének Maros megyei szervezete. A kosaras bált január 14-én, szombaton Kibéden tartják. Zenél a felvidéki Dűvő zenekar, énekel a parajdi Szekeres Elek, és tombola is lesz értékes főnyereménnyel. Érdeklődni, jelentkezni Józsa Eszter (0787-806-502) és Sikó László (0787-723-733) falugazdászoknál lehet.

Hírszerkesztő: Mezey Sarolta

Ma esti premier a Marosvásárhelyi Nemzeti Színházban

A tavasz ébredése

Ma, csütörtökön este legújabb produkcióját mutatja be a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulata. Egy olyan előadás premierjére kerül sor, amelynek az alapját képező darab – Frank Wedekind *A tavasz ébredése* című drámája – egyszer már nagy sikerű produkciót ért meg ugyanennél a társulatnál: a 2000 márciusában Anca Bradu rendezésében bemutatott előadás számos díjat nyert, a nemrég elhunyt Tompa Klára színművésznő abban az évben a kisvárdai Határon Túli Színházak Fesztiválján ezen produkcióban nyújtott alakításáért kapta a fiatal tehetségnek járó különdíjat. Az az előadás visszhangos sikernek örvendett, de elég megosztóvá is vált, sokat beszéltek róla, így aki annak idején látta, valószínűleg a ma bemutatandó produkcióra a húsz évvel ezelőtti előadás viszonylatában is kíváncsi.

Ami a ma esti premiert illeti, Wedekind darabját ezúttal Ricz Ármin rendezésében viszi színpadra a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulata. Amint azt az alkotók írják, a gyermektragédiaként is emlegetett klasszikus drámát Bányai Geyza fordításában, sajátos megközelítésben viszi színpadra a rendező, Lőrincz Ágnes, Nagy István, Széles Ferenc, Somody Hajnal és Biluska Annamária főszereplésében.

Mi történik velünk? A saját akaratukat erőltetik ránk. Miért nem vesznek bennünket komolyan? Megváltoztunk. Változik a testünk, a bőrünk, az izmaink. Nem leszünk már többé azok, akik eddig voltunk. Mi felé tartunk? Hogyan éljük tovább az életünket? Felébredt bennünk valami ismeretlen. Ösztönös. Nem kellene egyedül lennünk, de mégis egyedül vagyunk. Próbálunk kötődni egymáshoz, de senki sem mondta el nekünk, hogy hogyan csináljuk. Hogyan szabad szeretnünk a mi korunkban? Nem csak úgy belénk nevelték a szemérmet? Mi ez az érzés? Soha nem tapasztaltunk még ilyet. Elég idősek vagyunk már. Mennyi van még hátra ezen az oldalon? Szeretnénk tudni, mivégre vagyunk ezen a világon! Hol van a helyünk? Azt szeretnénk, ha történne végre valami! Mondd, ezek bűnös gondolatok? – írják a drámáról és az előadásról.

Frank Wedekind 1891-ben megjelent hírhedt és szokatlan drámájának szereplői kíváncsi kamaszok, akik egy tekintélyelvű, szemérmes társadalomban, szüleik és tanáraik útmutatásai nélkül kénytelenek felelős felnőtté válni. Ma már merőben másként viszonyulunk a fiatalkori szexualitáshoz és énkereséshez, mint akkoriban, de olykor mégis nehezünkre esik elfogadni, hogy az emberi test és tudat biológiai korunkkal együtt minduntalan változik, kérdéseink pedig egyre csak sokasodnak. A beteljesületlen vágyak és örökös kételyek útvesztőiből képtelenség sérülések nélkül szabadulni.

Az előadás szereposztása a következő: *Wendla* – Lőrincz Ágnes; *Menyus* – Nagy István; Marci – Széles Ferenc; *Márta* – Somody Hajnal; *Ilze* – Biluska Annamária; *Bergmann-né, Stiefelné* – Szabadi Nóra; *Hoborth igazgatónő, Tschira tiszteletes* – P. Béres Ildikó; *Stiefel, álarcos úr* – Adorjáni Nagy Zoltán. Fordította: Bányai Geyza; dramaturg: Oláh Tamás; zene: Pálfi Ervin; díszlet- és jelmeztervező: Salamon Luna; visual: Gáspárik Márton Pál; díszlet- és jelmeztervező-asszisztens: Venczel Valentina; ügyelő: Rigmányi Lehel; súgó: Tóth Katalin.

A 14 éven felülieknek ajánlott, román felirattal követhető előadás bemutatójára ma, január 12-én, csütörtökön 19.30 órától kerül sor a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Kistermében. A bemutatót követően január 13-án, pénteken 19.30 órától is műsorra tűzi a produkciót a társulat. *(Knb.)*

A tavasz ébredése – Szabadi Nóra, P. Béres Ildikó, Adorjáni Nagy Zoltán

Tavaszi jegyeskurzus

Marosvásárhelyen húszéves hagyománya van a jegyeskurzusnak, ezt folytatva február 7-én újra jegyeskurzus indul fiatal párok számára, ami nemcsak kapcsolati, hanem hitbeli segítség is kíván lenni olyan fiataloknak, akik házasságra készülnek. Egy többhetes lehetőség a párkapcsolat elmélyítésére, ismerkedési keret más párokkal, közösségben való felkészülés a szentségi házasságra és a keresztény családi életre. A találkozók kedd esténként 18.30–20.30 óra között zajlanak a Deus Providebit Ház Szent Mihály termében. A kurzus április 4-én zárul.

Azok jelentkezését várják, akik idén szeretnének összeházasodni.

Jelentkezhetnek olyan párok is, akik szeretnék jobban megismerni önmagukat és kapcsolati készségeiket. Regisztrálni: https://docs.google.com/forms/d/1sBoIuTD-Hospfh1eQhxVjHMfmmil96T0vTBNJ3Rdj-oI/edit A kurzus házigazdái: Sófalvi Szabolcs és Adél. Jelentkezni február 3-ig lehet az online űrlap kitöltésével. További információk: Sófalvi dél: adelasofalvi@yahoo.com, Szénégető István: szenegetoi@gmail.com

RENDEZVÉNYEK

A kultúra hetének első rendezvényei

A Studium Prospero Alapítvány idén január 15–22. között szervezi meg a kultúra hetét. A rendezvény január 15-én 18 órától kezdődik a Studium közösségi térben (Bolyai tér 15. szám) az egészségügyi dolgozók digitális tárlatának megnyitójával, címe Dincolo de halat alb – A fehér köpeny mögött. Január 16-án az alagsorban 11–16 óra között gyermekprogramok lesznek, kézműves-foglalkozásokra, citeramuzsikára, hangszerbemutatóra, mesemondásra, bábművészeti előadásokra lehet jelentkezni. 17 órától a földszinti teremben ismeretterjesztő előadás lesz Erdélyi konyha vs. egészséges táplálkozás címmel. Január 17-én, kedden 15.30-tól a látványkávézóban Vass Norbert író-költő készülő novelláskötetéből olvas fel. 17 órától rövidfilmmaraton kezdődik. Január 18-án, szerdán 17 órától Veress Zsombor segesvári gyógyszerész utazási élményeiről tart vetített képes beszámolót.

Téli tárlat

Január 12-én, ma 18 órakor nyílik a marosvásárhelyi Marx József Fotóklub és a Bernády Ház szervezésében a Bernády Ház emeleti termeiben a klub hagyományos téli tárlata, amelyen a tagok (és nem csak) nagyrészt tavaly készített alkotásaiból állítanak ki. Kiállítók: Bálint Zsigmond, Barabási Attila Csaba, Borbély Zoltán, Both Gyula, Czire Alpár, Cs. Nemes Réka Orsolya, Cseh Ilona, Dubb Tamara, Farkas Szilárd, Fülöp Jenő, Gáll Emese, Gheorghiu Petru A., Incze István, Karácsonyi Zsigmond, Kerekes Péter Pál, Kertész Katalin, Lakó Anna, Nagy Botond, Nemes Attila, Pataki Hajnal, Plájás István, Seres Csaba, Simon Erika Sükösd Sándor, Tamás András, Timár Zsolt, Tordai Ede, dr. Traian Moldovan és Vajda György. A kiállítást Nagy Miklós Kund művészeti író méltatja.

NÉPÚJSÁG
ÖNÁLLÓ MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ: Karácsonyi Zsigmond
LAPSZERKESZTŐK: Antalfi Imola, Benedek István

MUNKATÁRSAK: Antalfi Imola, Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Mózes Edith, Kaáli Nagy Botond, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálosy Piroska, Vajda György. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Kiss Éva.
TÖRDELÉS: Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi.
FŐKÖNYVELŐ: Nagy Melinda. **REKLÁM-LAPTERJESZTÉS:** Madaras Éva Adrienn. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emília.
Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, **e-mail:** reklam@e-nepujsag.ro.
SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. **Internet:** www.e-nepujsag.ro **E-mail:** nepujsag@e-nepujsag.ro
Telefon: titkárság: 0265-266-780 és tel/fax: 0265-266-270. **Nyomda:** Palatino.
A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
Előfizetés a postahivatalokban, postásoknál és a szerkesztőségben: 0728-082-259.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15 óra, péntek: 9–14 óra, szombat, vasárnap: zárva.

6423578000076

ISSN 1220–3475 (print);
ISSN 1584–3238 (online)

EU–NATO munkacsoport a létfontosságú infrastruktúra védelmére

Az Európai Unió és a NATO megerősíti együttműködését, és ennek jegyében közös munkacsoportot hoznak létre a létfontosságú infrastruktúra védelmére és az ellenálló képesség fokozására – közölte Ursula von der Leyen, az Európai Bizottság elnöke Brüsszelben szerdán, az uniós biztosok védelemről és biztonságról tervezett megbeszélését megelőzően.

Ursula von der Leyen a megbeszélésre érkezve azt mondta, hogy fel kell készülni a biztonsági fenyegetés legújabb formáira az egyre erősödő geopolitikai verseny közepette.

Tájékoztatása szerint az új EU–NATO munkacsoport feladata a kiemelt infrastrukturális létesítmények elleni lehetséges fenyegetések azonosítása, a felkészülés, a sebezhetőségek azonosítása, az ellenálló képesség fokozása, valamint a helyzet javítására szolgáló javaslatok megfogalmazása lesz. A munkacsoport négy területre összpontosít majd: a szállításra, az energiaellátásra, a digitális térre és a világűr biztonságára.

Az új kezdeményezés a tapasztalatok, az információk és javaslatok megosztását is szolgálja, valamint hangsúlyt helyez a fenyegetések és hiányosságok előrejelzésére – tette hozzá az uniós bizottság elnöke.

Jens Stoltenberg NATO-főtitkár, aki vendégként szintén részt vett az uniós biztosok megbeszélésén, azt mondta: az orosz-ukrán háború megmutatta, hogy az EU és a NATO szorosabb együttműködése fontosabb, mint valaha.

Szavai szerint a létfontosságú infrastruktúra védelmére létrehozni tervezett munkacsoport kiemelt fontosságú lesz a közös erőfeszítések között, különösen azóta, hogy Moszkva fegyverként használja az energiaellátást, valamint támadás érte az Északi Áramlat földgázvezetékeket. Közölte: a munkacsoport feladata lesz az ellátási láncok és az energetikai struktúra ellenálló képességének megerősítése és a technológiák védelmének szavatolása a lehetséges fenyegetésekkel szemben. A munkacsoport létrehozása fontos lépés a biztonság és a védelem megszilárdítására – tette hozzá a NATO-főtitkár. *(MTI)*

Átfogó védelmi megállapodás Nagy-Britannia és Japán között

Átfogó kétoldalú védelmi megállapodást ír alá szerdán Londonban Rishi Sunak brit és Kisida Fumio japán miniszterelnök. A Downing Street szerdai ismertetése szerint az egyezmény – amely több mint száz éve a legnagyobb horderejű ilyen szerződés a két ország között – jelentősen bővíti Nagy-Britannia és Japán védelmi és biztonsági együttműködését.

A londoni miniszterelnöki hivatal tájékoztatása szerint a megállapodás egyik sarkalatos fontosságú eleme, hogy lehetővé válik a két ország számára fegyveres erők állomásoztatása egymás területén, és ennek révén mód nyílik az eddigieknél nagyobb kiterjedésű, összetettebb hadgyakorlatok közös tervezésére és kivitelezésére.

Rishi Sunak hivatalának közleménye szerint Nagy-Britannia az első európai ország, amellyel Japán ilyen típusú – egymás területéhez is viszonos hozzáférést biztosító – védelmi együttműködési megállapodást köt.

Az egyezmény előkészítése tavaly májusban, még a kettővel ezelőtti brit miniszterelnök, Boris Johnson hivatali idejében kezdődött, és az előkészítő munka most jutott el a megállapodás aláírásáig.

A Downig Street kiemeli, hogy a brit-japán védelmi szerződés megkötése előtt alig néhány héttel állapodott meg Nagy-Britannia, Japán és Olaszország a Global Combat Air Programme (globális harcirepülőgép-program) nevű kezdeményezésről, amelynek célja újgenerációs harcirepülőgép-típus közös kifejlesztése.

A londoni kormányfői hivatal szerdai tájékoztatása szerint Rishi Sunak és Kisida Fumio kétoldalú megbeszélésén várhatóan szóba kerül Nagy-Britannia csatlakozása az Átfogó és Előremutató Csendes-óceáni Partnerség (CPTPP) nevű szabadkereskedelmi szerveződéshez.

London 2021. február 1-jén, egy évvel a brit EU-tagság megszűnése (Brexit) után terjesztette be hivatalosan csatlakozási folyamodványát a CPTPP-hez.

A megállapodás eredeti, Csendes-óceáni Partnerség (TPP) nevű változatát hosszú évekig tartó tárgyalások után 2016. február 4-én, az új-zélandi Aucklandben írta alá az ázsiai-csendes-óceáni térség 12 állama.

Az aláírók között volt az Egyesült Államok is, de Donald Trump volt amerikai elnök választási ígéretéhez híven 2017 januárjában, első munkahetének első napján aláírta azt a rendeletet, amelynek alapján az Egyesült Államok kilépett az egyezményből.

A többi 11 ország képviselői 2018. március 8-án parafálták az Egyesült Államok nélküli csendes-óceáni szabadkereskedelmi övezet fenntartásáról szóló megállapodást. Az Átfogó és Előremutató Csendes-óceáni Partnerség névvel újraformált megállapodásnak Ausztrália, Brunei, Kanada, Chile, Japán, Malajzia, Mexikó, Új-Zéland, Peru, Szingapúr és Vietnam a tagja.

Az 500 millió lakosú CPTPP-csoport évenként előállított együttes hazai összterméke (GDP) hozzávetőleg 13 500 milliárd dollár; ez a világgazdasági szintű GDP-érték mintegy 13,4 százaléka. *(MTI)*

Eurostat: tovább csökkent az ideiglenes védelmi státuszt igénylő ukrajnai menekültek száma

Novemberben tovább csökkent, az unió húsz tagállamában esett vissza az ideiglenes védelmi státuszt kérő és kapó ukrajnai menekültek száma az előző hónap adataihoz képest; továbbra is Lengyelország adta meg a legtöbb ilyen jogi státuszt az ukrajnai kérelmezőknek – tájékoztatott szerdán az Európai Unió statisztikai hivatala, az Eurostat.

Az uniós hivatal közlése szerint a háború elől Ukrajnából elmenekültek novemberben is nagy számban regisztráltak ideiglenes védelemre, amelynek révén kaphatnak egyebek mellett egészségügyi ellátást, betölthetnek állást és gyerekeik járhatnak állami iskolába. Az adatokat közlő európai országok októberben összesen 163.390, novemberben 139.400 ilyen jogállást biztosítottak az ukrajnai menekülteknek.

Novemberben a legtöbb, 40.370 ideiglenes védelemi státuszt biztosító Lengyelországot Németország (36.385), Románia (10.745) és Franciaország (8835) követte. Lengyelország novemberben az októberi adatokhoz képest 14.150-nel, Németország 1210-zel kevesebb ilyen státuszt adott meg a kérelmezőknek, jelentős csökkenés volt továbbá Bulgáriában (4420) és Írországban (2005). Jelentősebb növekedést Franciaországból (5505) és Romániából (2320) jelentettek.

Az egyes tagállamok népességéhez viszonyítva a novemberben ideiglenes védelemben részesülő ukrán állampolgárok ezer lakosra jutó aránya Észtországban volt a legnagyobb (1,4), majd Lengyelországban (1,1).

A menekült ukrajnai kiskorúak számára novemberben Németország biztosította a legtöbb, 10.495 ideiglenes védelmet, majd Lengyelország (9105), Románia (3450) és Olaszország (2210) következett. Megjegyezték, hogy az ideiglenes védelemben részesülő ukrajnaiak többsége nő volt.

A jelentésből kiderült azt is, hogy Magyarország az ideiglenes védelemi státusz bevezetése óta márciusban 1440, áprilisban 7075, májusban 6935, júniusban 5650, júliusban 2794, augusztusban 1895, szeptemberben 1220, októberben 1240, novemberben pedig 1040 ilyen jogállást biztosított ukrajnai menekültek számára. *(MTI)*

Módosul a számviteli törvény

Kihirdette Klaus Iohannis államfő a törvényt, amely szerint tíz évről öt évre csökken a vállalkozások könyvelési dokumentumainak megőrzési ideje – közölte szerdán az elnöki hivatal.

A jogszabály a számviteli törvényt módosítja. Az új előírások szerint a jelenlegi 10 év helyett 5 évig kötelező a könyvelési dokumentumok és a könyvelési tételek bizonylatainak megőrzése. Az 5 évet az iratok kiállításának pénzügyi évét követő július 1-jétől számítják. Az előírás az adathordozókon tárolt információkra is érvényes.

A tervezet a pénztárgépek kötelező használatát előíró sürgősségi kormányrendeletet is módosítja. Az új előírás szerint a pénztárgépek adómemóriájában tárolt adatokat szintén 5 évig kell megőrizni. *(Agerpres)*

Ország – világ

Lemondott az Állandó Választási Hatóság elnöke

Az Állandó Választási Hatóság (AEP) szerdai tájékoztatása szerint Constantin-Florin Mituleţu-Buică január 11-i hatállyal önként távozik tisztségéből. Január 9-én az Országos Feddhetetlenségi Ügynökség feljelentette a legfőbb ügyészségen Mituleţu-Buicát, mert törvénytelenül tanácsosként alkalmazta a sógornőjét a kabinetjében. Az AEP elnökét 2021 novemberében bíróság elé állították hivatali visszaélés vádjával. Az ügyészek szerint a vádlott távozásra kényszerítette az intézmény két igazgatóját, és szándékosan elmulasztott versenyvizsgát hirdetni megüresedett állásokra. *(Agerpres)*

Több pénz az energiaügyi minisztériumnak

Nicolae Ciucă kormányfő a szerdai kormányülés elején bejelentette, hogy 335 millió lejjel kiegészítik az energiaügyi minisztérium büdzséjét az energiaárak kompenzálásának a biztosítására. Hozzátette, hogy ez a pénz a szárazföldi és tengeri földgáz értékesítéséből származó bevételekre kivetett adó beszedéséből származik. Elmondása szerint erre azért van szükség, hogy a 2023-as év folyamán szinten lehessen tartani a jelenlegi villamosenergia- és gázárakat. *(Agerpres)*

Borúlátó prognózis

A Világbank az idén 2,6 százalékos gazdasági növekedéssel számol Románia esetében, ami elmarad a korábban valószínűsített 3,7 százalékos GDP-bővüléstől – derült ki a pénzintézet éves jelentéséből. A Világbank legutóbb tavaly júniusban tett közzé jelentést, amelyben prognózist közölt a román gazdaság helyzetéről. Az új prognózis ugyanakkor 2024-re 4,2 százalékos gazdasági növekedést vetít előre, ami meghaladja a tavaly júniusban valószínűsített 3,9 százalékot. Közép-Európában – ahova a Világbank Romániát is besorolta – 1,1 százalékos növekedésre számítanak az idén, és 2,7 százalékos növekedést prognosztizálnak a jövő évre. A kormány az idén 2,8 százalékos gazdasági növekedést remél. *(MTI)*

A bérek jelentik a fő jövedelemforrást

2022 harmadik negyedévében 6668 lejt tett ki a romániai háztartások havi átlagjövedelme, az egy főre jutó jövedelem pedig 2662 lej volt – közölte szerdán az Országos Statisztikai Intézet (INS). A háztartások átlagos havi kiadása 2022 harmadik negyedévében 5816 lej (személyenként 2322 lej), a teljes jövedelem 87,2 százaléka volt. Az INS adatai szerint a pénzbeli jövedelem háztartásonként átlagosan havi 6240 lejt (személyenként 2491 lejt), a természetbeni jövedelem pedig háztartásonként havi 428 lejt (személyenként 171 lejt) tett ki. A bérek és a hozzájuk kapcsolódó egyéb jövedelmek képezték a legfontosabb jövedelemforrást, a háztartások összes jövedelmének 68,2 százalékát. Emellett a szociális ellátásokból származó jövedelem (19,6 százalék), az egyéni, nem mezőgazdasági tevékenységekből származó jövedelem (2 százalék), a mezőgazdaságból származó jövedelem (2,1), valamint a természetbeni jövedelem (6,4) – elsősorban a saját erőből előállított élelmiszerek értéke (4,9), a vagyon és az eszközök értékesítése (0,6) is hozzájárult a háztartások teljes jövedelméhez. *(Agerpres)*

Statisztikák, kérdések

(Folytatás az 1. oldalról)

zavarok, helyi reakciók, szorongásos tünetek stb.). A CNCAV jelentése szerint a súlyosabb mellékhatások között volt 15 kardiovaszkuláris jellegű (ebből 10 szívizomgyulladás, 4 szívburokgyulladás, egy szívizom- és szívburokgyulladás), 18 hematológiai rendellenesség (pl. trombózis), 20 idegrendszert érintő rendellenesség (pl. arcbénulás, szenzoros neuropátia), 424 allergiás reakció, 12 anafilaxiás sokk. A szívizomgyulladás 4 esetben a 15 és 19 év közötti korosztálynál, két esetben a 20-24 éves korosztálynál, egy-egy esetben a 30-34, 35-39, 40-49 és 50-54 éves korosztálynál lépett fel.

A nagy-britanniai statisztikák például enyhe mellékhatásokként említik a fáradtságérzetet, fejfájást, rossz közérzetet, lázat, amelyek egy hétnél nem tartottak tovább. Aminthogy azt sem rejtik véka alá, hogy az Oxford/AstraZeneca-vakcina mellékhatásait azt követően is monitorizálják, hogy ezt az oltóanyagot visszavonták (a legtöbb mellékhatást ennek beadását követően jelezték). Hangsúlyozzák azonban, hogy maga a Covid-19 betegség magasabb kockázatot jelent a vérrögképződés szempontjából, mint az AstraZeneca- vagy Pfizer-oltások.

Hogy mennyire tükrözi majd a „statisztika" a valós helyzetet? Amennyire lejelentették a mellékhatásokat, amennyire az oltóközpont személyzete lelkiismeretesen beleírta ezeket a második vagy harmadik oltás előtt kitöltendő kérdőív vonatkozó rubrikájába. Sokan el sem kerültek a családorvoshoz, szakorvoshoz. Úgyhogy még várat magára a komoly szakmai elemzés.

Plágiumvádak a Lucian Bode belügyminiszter doktori dolgozatával kapcsolatosan

A Lucian Bode belügyminiszter doktori dolgozatával kapcsolatos plágiumvádak többsége megalapozott – állapította meg a kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetem (BBTE) etikai bizottsága. A felsőoktatási intézmény szerdai közleménye szerint erről a testület a január 9-i ülésén fogadott el határozatot.

Előzetesen az etikai bizottság hivatalból ismét megvizsgálta a belügyminiszter doktori dolgozatát, miután a disszertációval kapcsolatban újabb plágiumvádak merültek fel. A testület arra a következtetésre jutott, hogy ezek többsége megalapozott – olvasható a közleményben.

A BBTE tájékoztatása szerint az egyetemnek nem áll módjában szankciókban részesíteni a tudományos közösségen kívüli személyeket, ezért az etikai bizottság felszólította Lucian Bodét, hogy javítsa ki a dolgozatát, és vonja vissza a disszertáció alapján kiadott könyvet.

A kolozsvári egyetem közölte azt is, hogy értesíteni fogja az etikai bizottság döntéséről az illetékes országos testületeket is.

A BBTE tavaly november 24-én tájékoztatott arról, hogy tekintettel a sajtóban megjelent újabb plágiumvádakra, ismét megvizsgálja a belügyminiszter doktori dolgozatát. Az egyetem akkor közölte azt is, hogy független külföldi szakértőket is bevonnak a disszertáció elemzésébe.

A kolozsvári intézmény tavaly november 2-án jelentette be, hogy továbbította az oktatási minisztériumnak, illetve az Egyetemi Okleveleket és Címeket Tanúsító Országos Tanácsnak (CNATDCU) az intézmény etikai bizottságának határozatát Lucian Bode doktori dolgozatáról.

Akkori közleményében a BBTE emlékeztetett arra, hogy a törvényes előírásoknak megfelelően az etikai bizottságnak csak a plágiummal kapcsolatos panaszhoz mellékelt bizonyítékokat kellett volna ellenőriznie, de a testület a teljes dolgozatot megvizsgálta plágiumellenes szoftverekkel, és megállapította, hogy 2,95 százaléka plágium.

A BBTE közölte azt is, hogy nem elemezte a dolgozat tudományos értékét, mert ez nem képezte a vizsgálat tárgyát. Hangsúlyozta azonban, hogy az etikai bizottság határozata „egyértelmű" etikai vétségeket állapított meg, és ajánlásokat fogalmazott meg Lucian Bode számára, amelyek figyelembevételére közvetlenül nem kötelezhető a belügyminiszter, mivel nincs szerződéses viszonyban az egyetemmel.

Az egyetem előzetesen közzétette az etikai bizottság következtetéseit Lucian Bode belügyminiszter doktori dolgozatával kapcsolatban. A testület megállapította, hogy a disszertáció szerzője egy sor etikai vétséget követett el, hibásan idézett más művekből, és néhány részletet plagizált is. Az etikai bizottság szerint az észlelt hibák nem indokolnak szankciókat, de elvárják a belügyminisztertől és a dolgozatát publikáló kiadótól, hogy javítsa ki a feltárt hiányosságokat.

Lucian Bode november elején üdvözölte, hogy a BBTE nyilvánosságra hozta a disszertációja értékelését, és fenntartotta, hogy a dolgozata „rendben van", a 2019-ben kapott doktori címét nem vonják vissza. A miniszter ugyanakkor ígéretet tett a feltárt szabálytalanságok korrekciójára.

A BBTE ezen a héten közölte, hogy Lucian Bode beperelte az egyetem etikai bizottságát. A zilahi törvényszékre benyújtott keresetében a politikus azzal érvelt, hogy a testület nem vizsgálhatja meg hivatalból a doktori dolgozatát a sajtóban megjelent információk alapján. *(Agerpres)*

Lucian Bode bírósághoz fordul

Lucian Bode belügyminiszter fenntartja, hogy a szabályok betartásával írta meg a doktori dolgozatát, és közölte, hogy bírósági úton fogja tisztázni a disszertációjával kapcsolatos plágiumvádakat.

Bode „elképesztőnek" nevezte, hogy a testület a 2018-ban írt disszertációját a 2020-2022-ben frissített szabályok alapján elemezte, szerinte ugyanis a jogállamiság elveinek is ellentmond a szabályok visszamenőleges alkalmazása. Hangsúlyozta, hogy dolgozatában a 2018-ban érvényes hivatkozási szabályokat alkalmazta, és szubjektívnek minősítette az etikai bizottságnak azt a megállapítását, miszerint a disszertációjában feltárt rendellenességek „alapjaiban megkérdőjelezik" értekezésének a tudományos értékét.

A miniszter szerint az elmúlt években a dolgozata az elemzés minden egyes fázisán és az összes lehetséges szűrőn sikeresen átjutott. Felhívta ugyanakkor a figyelmet arra, hogy a törvény szerint a BBTE etikai bizottsága csak az egyetemi közösség tagjai ellen felmerülő plágiumvádakat vizsgálhatja meg, jómaga pedig nem tagja ennek a közösségnek. Bejegyzésében Bode politikai indíttatásúaknak nevezte a dolgozatával kapcsolatos plágiumvádakat, a támadások hátterében szerinte az ellenzéki Mentsétek Meg Romániát Szövetség (USR) áll. Ugyanakkor sajnálatot fejezte ki, amiért a kolozsvári BBTE a politikai nyomásnak engedve nem várta meg a bíróság ítéletét ebben az ügyben. *(Agerpres)*

Okoslaborokra hirdet pályázatot az oktatásügyi minisztérium

A projekt célja, hogy a gyermekek olyan digitális kompetenciákat sajátítsanak el, amelyeket későbbi munkahelyükön is hasznosítani tudnak. A keretösszeg összesen 117.499.800 euró.

Ebből az összegből legalább 1.100 okoslabor kialakítását tervezik. „Azon dolgozunk, hogy jobbá és élhetőbbé tegyük az országot, amihez elengedhetetlen, hogy haladjunk a modern technológiával. A digitalizáció nemcsak a vállalkozások és adminisztráció terén fontos, hanem az iskolákban is, a fiataloknak szükségük van a digitális kompetenciákra, hisz ezek nélkül ma már szinte lehetetlen boldogulni. Ráadásul az okoslaborok új tanulási lehetőségeket kínálnak, új készségek fejlesztésére alkalmasak, ezeket pedig érdemes kihasználni" – nyilatkozta *Hegedüs Csilla*.

Az országos helyreállítási tervből megvalósuló pályázaton oktatási intézmények, gyermekpaloták és klubok vehetnek részt, a maximálisan megpályázható összeg 60.000 euró. Az elszámolható költségek közé tartozik egyebek mellett a laborok berendezésének és digitális eszközeinek megvásárlása, a tantervvel kapcsolatos digitális oktatóanyag beszerzése, szoftverlicencek vásárlása, illetve az oktatók képzése az új eszközök használatára.

A legalább 500 diákot számláló tanintézmények pályázhatnak egy második okoslabor kialakítására is. A pályázati pontozás kritériumai közé tartozik az intézménybe beiratkozott diákok száma, az érettségin elért átlagmédia, illetve az elmúlt 3 év sikeres érettségizőinek aránya. A pályázatokat 2023. március 1-ig lehet benyújtani. A pályázati útmutató megtalálható a minisztérium oldalán.

(RMDSZ-tájékoztató)

Forrás: RMDSZ

Finanszírozást nyert egy új kardiovaszkuláris központ

A kórházak építésére országosan benyújtott 42 esélyes pályázat közül a marosvásárhelyi kardiovaszkuláris központ terve nyerte el a legnagyobb pontszámot, 92-t, így listavezetőként finanszírozást nyert a projekt. A kardiovaszkuláris intézet a tervek szerint 523 millió lejbe kerül, ebből 497 millió lejt biztosítanak a helyreállítási alapból. A kardiológiai kórház az orvosi egyetem és a nagykórház között épülne meg – közölte dr. Vass Levente egészségügyi államtitkár.

Mit tud egy macska?

Csütörtöki kimenő
– Sebestyén Mihály rovata –

Számítanom kell arra, hogy e provokatív, különben viselkedéstani (etológiai ihletésű) cím olvastán a kutyások fel fognak hördülni. Mert teszem azt, azzal kezdik, hogy a kutya az ember legrégibb barátja. (Nem hiába énekli a fiatal Zalatnay Cini, hogy „hol vagytok, ti régi barátok, szükségem lenne ma rátok!"). Még a messzi őskor delén szelídítette meg az ember, míg a macskát csak Egyiptomban a XXIV. dinasztia korában vagy valamivel tovább: plusz-mínusz. Onnan hozták Rómába, és terjedt szét a császári birodalomban. Importáru.

A kutya igazi haszonállat. Már-már emberi, lelki tulajdonságokkal, állítják Kutyánszkiék. Mert például őriz, véd és szolgál. Akár egy jó rendőr. Ezért is vannak rendőrebek. Bármire be lehet tanítani, rendszertani és faji határainak feszegetése árán is. Elküldhető bevásárolni, kinyomozhat egy gonosztevőt, regényírók és filmes forgatókönyv-auktorok beszélnek olyan kutyáról, amely (aki) a halott gazdi sírjához naponta kimegy, csak éppen virágot nem visz, napokkal előbb megérzi a földrengést és más természeti katasztrófát. (Megjegyzendő a macskák védelmében, ezt a macskafélék is előre jelzik nyugtalan viselkedésükkel. Sőt a petárdázást is.)

A kutya megköveteli, még az édi-bédi ölebek is, a napi egy-kétszeri mozgást. Ki és le kell vinni sétálni őket, futtatni. Az ember kellemesen fogyókúrázhat velük és mellettük az időjárástól függetlenül. Vagyis hóban-sárban, kánikulában is menni kell. Vihető a vonaton és más tömegközlekedési járművön. Pórázzal vagy póráz nélkül futtatható. Bicikli után kötve is követ. Vagy a járdán szabályosan halad, az útkereszteződésekben és a zebránál átkelés előtt szétnéz, kivár, csak zöldre megy át… A jól temperált eb (vö. Bach Wohltemperiertes Klavier). Vadásztermészetüket nem tudják meghazudtolni. Ez elmondható a macskákról is, de azok sokkal puhábban teszik. Okosak, figyelmesek. Lábhoz fekszenek.

A kutyatulajdonosok legfőbb érve a sok erény/virtus mellett, hogy az eb hűséges, holtáig ragaszkodik gazdájához. Felnéz rá. Ha kalapja lenne, levenné előtte. Igaz, kiskorában szétrágott papucsot és cipőt, kifordította ágyásából féltett kiskerti növényeinket, de mi ez ahhoz képest, hogy belőle sose lesz szalonna (áruló), eb ura fakó, és Ugocsa non coronat. Verset írt róla Petőfi. Nem azt verselte bele az anyai tyúkhimnuszba, hogy Morzsa macskám, hegyezd füled. Jack London sem éneklő macskáról írt, hanem az éneklő kutyát választotta könyve címéül; Babits is az esti kérdésben azt feszengeti: „vagy fáradtan, domb oldalán, ebeddel nézzed a lombon át a lusta holdat". Megugatja a holdat. És a legnagyobb hőséget is róla nevezték el kánikulának. Nyelvészek (és bédekkerek) állítják, hogy a Kanári-szigetek dehogyis azokról a zajos-füttyös röppentyűkről kapta nevét, hanem a kutyákról. Latin nevük ugyanis canis lupus familiaris (családi farkaskutyák).

Erre a macskák tartói, a macskológusok azzal vágnak vissza, hogy a macskát viszont a latinok és utána a zoológusok felis silvestris catusnak nevezik, amely tudatos elírás, hiszen az igazi neve félix, vagyis boldog. Boldog az ember közelében, sőt önmagában is a boldogság szinonimája. Ráadásul az angolszászok megvesztegették a névadó bizottságot, és beletették a névbe latinos formában a macsek angol nevét – a catet. De erről a kis trükkről mélyen hallgatnak. (Mondom – ez a kutyások megfigyelése.)

Az O. Nagy Gábor-féle Magyar szólások és közmondások *vaskos kötetében 87 közmondás témája a macska, ezzel szemben – replikáznak fölényesen a kutyások – közel 400 (egész pontosan a variánsokkal és származékokkal együtt 371!) oldalon át felsorolva. Ez is bizonyítja, hogy a kutyák közelebb állnak a homo sapiens szívéhez.*

Persze mindkettőnek kijut a megvetésből: a kutya mint jelző egyaránt lehet dicsérő vagy elítélő. Vö. kutyahűség, kutya élet, kutyaszar. Ez utóbbit tudós nevén ne kérd a patikában, mert körberöhögnek (canis merga). „Kutyául vagy." „Kutyába se vesznek." De macskául/macskába sose. Van Csizmás kandúr a legnagyobbak által megírva, de cipős, kucsmás vagy csizmás kutya hol van? És a Kicsi kutya tarka is végül a macska farkára fut ki. (És a példák szaporíthatóak.)

A macsak hízelgő, meleg, otthonos, doromboló, mint a jó tűzhely. Igazán sose szelídült meg. Nem asszimilálható. (Mint nácik és antiszemiták szerint a zsidó.) A macska a házhoz-helyhez ragaszkodó, mondhatni megrögzött lokálpatrióta, akkor is helyt marad, ha a házat elbontják. (Legendás adat.) A kutya mindenhová követi a gazdit. Farkal utána, mondják. Hamis is lehet.

Valamivel feljebb már szó esett a muzikális ebről. Na viszont ekkor a magyar műveltségű macskások kerekedhetnek felül, ugyancsak Petőfire hivatkozva: Farkasok dala, Kutyák dala – dobják oda.

És különben is az irodalomban az írók esetében a kutyák vezetnek. Igaz, Hemingway macskás volt. Na de a másik Nobeldíjas: Thomas Mann?

Most veszem észre, hogy a címben feltett kérdésre tulajdonképpen nem is válaszoltam. Nem én lennék az első, aki kitérő választ ad sorsdöntő, kardinális kérdésekre…

HARMÓNIA
Egészség – életmód – otthon
Szerkesztette: Bodolai Gyöngyi

Orvoslás a magyar irodalomban (7.)

Kiss Zsuzsánna

Mindenkihez mindenki nyelvén

Barabás Miklós Petőfi-litográfiája, 1848

Petőfi Sándor (1823. jan. 1. – 1849. júl. 31.) a magyar irodalom „legnagyobb fénye” (Németh László). Petőfi „nemcsak a magyar nemzet, de az egész világ legjelentékenyebb költői közé tartozik”; ez utóbbit a nagykőrösi gimnázium tanáraként Arany János mondta. Arany, aki az önkényuralom alatt hallgatásba, szegénységbe, gondokba és betegségekbe burkolózva évekre letette a lantot, s aki legjobb pályatársát és legkedvesebb barátját vesztette el Petőfiben, a huszonhat évesen elhunyt költőt egészségesnek nevezte: „egészséges és primitív, egy beteges és reflexív allűrökkel teli társadalom kellős közepén […] hiányzik belőle minden hamleti vonás, a maga és népe szerencséjére.” Igaza van-e Aranynak? A válasz kettős: igaza van, és nincs igaza. Petőfi „a természet vadvirága”, mindenkihez szól mindenki nyelvén (ahogyan az angol romantikusok is fogalmazták a maguk „manifesztumában”); de ugyanakkor a természetesség, a közvetlenség tulajdonképpen a romantika „manírja”. A „hamleti vonás” Hamlet képtelenül súlyos döntéshelyzetét jelenti, amelyben a dán udvar romlását, a „kizökkent világot” neki, a trónutódlástól megfosztott királyfinak kell, saját életcéljait és akaratát feladva, helyretolnia, azaz bosszút kell állnia apja gyilkosán… Köztudott, hogy Petőfi gyermekként balkezesen is ügyes, nyílt és jószívű, de hirtelen haragú, rövid felnőttéletében pedig rendszerető, sőt pedáns, de mindenekfelett érzelmes, kitartó, ragaszkodó, sőt szenvedélyes volt. A helyzet, amelybe magát mint *A XIX. század költői*nek (Pest, 1847. január) egyike beleírta, azonban legtöbbször nagyon, végzetesen hamleti volt.

Ha elővesszük majdnem ezer verséből az 1845 ősze és 1846 tavasza között Pesten és Szalkszentmártonban írt *Felhők* ciklus bármelyikét a hatvanhat darabból, byroni életunalmat, depressziót, kiábrándulást áraszt mindegyik:

„A bánat? egy nagy óceán.
S az öröm?
Az óceán kis gyöngye. Talán,
Mire fölhozom, össze is töröm.”
(*A bánat? egy nagy óceán*, Szalkszentmárton, 1846. márc. 10. előtt)

Vagy:

„Szeretném itthagyni a fényes világot,
Amelyen oly sok sötét foltot látok.
Szeretnék rengetegbe menni,
Ahol nem lenne senki, senki! […]”
(*Szeretném itthagyni…,* Szalkszentmárton, 1846. márc. 10. előtt)

Kedélybeteg minden költő? Vagy csak mindenki helyett érezni képes? A népdal hangján kezdi, de mennyire eltér attól:

„Nincsen oly bú,
Mint az én búm.
Oh ha én busúlok!
Keblem egy oroszlánbarlang,
S szívem benne bárány;
Szaggatják az éhes oroszlánok
Fogaikkal, körmeikkel. […]
Olyan öröm sincs,
Milyen az én örömem.
Oh, mikor én örülök!
Keblem egy édeni kert
S rózsa e kertbe’ szivem.”
(*Búm és örömem,* Pest, 1845. szept. 10–24.)

Ugyanakkor a kamaszosan felforgató bánatot, a súlyos lelki és értékválságot egy új, még őszintébb, még személyesebb, az addigi szerepeket, stílusokat és műfajokat egybeolvasztó és egyben átalakító hangnem fejezi ki. Mintha nem is az addigi Petőfi írná e verseket, állítja Nemeskürty István. Hiszen tréfálkozik betegségével: *„Bizony, bizony, csehül vagyunk!/Mellem szorul majd megfúlok”* (*Hattyúdalféle*, Dunavecse, 1844. április–május). És „hatalmas orvos az idő”, írja 1845 januárjában – örök igazság, örök közhely:

„Hatalmas orvos az idő; előbb-utóbb
Minden sebet befog.
Bármennyit szenvedek: ez orvos által majd
Én is meggyógyulok.”
(*Hatalmas orvos az idő…,* Pest, 1845. január–február)

Az 1845 augusztusában írt *Drága orvos úr…* című versben a költő még kedélyesen, allegóriák díszletei között diskurál: a szív gyógyulni szeretne, hívja az értelmet, mire „az ész, e jó háziorvos” a remény balzsamát csepegteti a szívbe. A *Felhők* ciklus ehhez képest maga az öngyógyítás zseniális folyamata. Petőfi „befut”, elismert költő, közönségre, barátokra és hű társra talál, boldog, vagy boldog is lehetne – de a *Szeptember végén* (Koltó, 1847. szeptember) harmóniáját egy leheletnyit megzavarja a közeli vég sejtelme. A *Felhők* feloldhatatlan bánatából már-már kirajzolódik a Petőfi által kitalált fogalom, a „világszabadság”. A bánatot az „előre mind, aki költő” lángoszlop-küldetéstudat váltja fel és oldja fel, úgy, mint Byron, Shelley vagy Puskin életében, de persze mégis egyedülállóan másként. Az „egy gondolat, ágyban, párnák közt halni meg” (Pest, 1846. december), bármennyire jogosan félt Petőfi a tuberkulózistól, nem teljesül. Ami a *Felhők* ciklus után következik, a *Tündérálom*tól (Szalkszentmárton, 1846. február 20.) a legutolsó, 1849-es júliusi versekig, az mind a Felhőkben megismert kérlelhetetlen őszinteségnek, lényeglátásnak és valamilyen eget-földet betöltő, felülről érkezett küldetéstudat szenvedélyének a foglalata. A közélet ekkoriban sem harmonikus, a költőnek teret nyitó sors nem méltányos. Szabadszálláson csúfosan megbukik a választáson. A „szörnyű idő” (Mezőberény, 1849. július 6–17.) készülődik, messze a „jog asztala”, „a Kánaán” (*A XIX. század költői*). A stílus az ember? Hiszen a *Felhők* egyes darabjai már-már *Az apostol* (Pest, 1848. június–szeptember) keserűségét előlegezik. Figyeljük csak még mindig a *Felhők* sorait:

„Igazság! alszol? vagy meg is halál?
E férfi méltó volt rá, hogy nyakáról
Aranylánc függjön; s íme a helyett
Ő függ, ő függ... a hóhér kötelén.
S ennek nyakában aranylánc van, pedig
Hóhérkötélen kéne függnie. –
Igazság! alszol? vagy meg is halál?”
(*Igazság! alszol?* Szalkszentmárton, 1846. márc. 10. előtt)

Az 1848 júniusa és szeptembere között elkészült, egyetlen zugligeti kirándulás pihenője alatt letisztázott *Apostol* egyszerre szívszorongatóan személyes, és ugyanakkor világirodalmi mértékkel mérve is egyedülálló alkotás, én- és kortörténet, magyar *Twist Olivér*, feloldás nélküli társadalmi vádbeszéd és önvizsgálat. A lelencgyerekből minden szörnyű körülmény között is becsületes emberré felnövő Szilveszter lázadása jogos ugyan, de elszigetelt, ezért tragikus, hiábavaló, önpusztító vállalkozás. Ha elolvassuk ezt a legkomorabbak közül való költői elbeszélést, élesen világos társadalombírálatot, ráadásul költészetileg csupa drágagyöngyöt találunk benne. A szőlőszemmonológ például az eszményítés jegyében kristálytiszta jambikus szabadversben rajzolja meg a világ lassú, szerves fejlődésének gondolatát.

„A szőlőszem kicsiny gyümölcs,
Egy nyár kell hozzá mégis, hogy megérjék.
A föld is egy gyümölcs, egy nagy gyümölcs,
[…] A földet is sugárok érlelik, de
Ezek nem nap sugárai, hanem
Az embereknek lelkei.” (*Az apostol,* XI. ének)

A kérdésre, hogy mi viszi előre a világot, a többség, a köz vagy a kiemelkedő egyén, a hős vagy géniusz, Petőfi is, mint Herder, Tolsztoj, majd Madách, az utóbbiak mellett foglal állást. A hősök és mártírok szükségességébe vetett „hit” vezérli Szilvesztert, hogy a társadalom alvó öntudata benne ébredjen fel, hogy alkotásaiban egy igazságosabb világról álmodjon. Csakhogy írásai terjesztését a cenzúra megakadályozza (fél az értelmiségitől). A küldetéstudattal felnőtt Szilveszter alapít ugyan családot, de nincs társadalmi közege, így nincs szerepe, sem értő közönsége. Mondhatjuk, hogy a sok szenvedéstől a gondviselésbe vetett hit túl vékony szálon kapcsolja őt saját egyszeri, véges életéhez, azaz a teremtő által (talán majdnem mindig és mindenkor?) felajánlott rejtettségben való létmódhoz. Szilveszter tehát nem fogadja el cenzúrázó szerkesztője javaslatát, hogy „gabona helyett maszlagot” írjon (XIV. ének), hiszen apostol ilyet nem tehet… Családostul éhezik, „bezárja gondolatait feje-lelke börtönébe”. Kevés megrázóbb jelenet létezik a világirodalomban, mint az, ahol Petőfi Szilveszter hitvesét szólaltatja meg, amint halott csecsemőjének altatódalt énekel (XV. ének). Szilvesztert „kiszivárgott” gondolataiért börtönbe zárják. Mire kiszabadul, már senkije sincs, mint ahogy a diadalmasan hazatérő János vitéznek sem volt (*János vitéz,* 1844). 1848-ban más a történelmi pillanat, és mást sejt meg a költő. Március idusának reményei szertefoszlottak. Szilveszter amnesztiával szabadul, de a világ még nagyobb szolgaságba süllyedt, és róla senki nem vesz tudomást. Ekkor az apostol, híven elhivatottságához, fellázad az egész világban elhatalmasodó gonoszság ellen: bére bitófa. Lázadása értelmetlennek bizonyul. Anarchista lázadót ábrázol-e Petőfi Szilvesztre? Korán vagy későn jött forradalmár-e ez az apostol, akinek nincs támasza az emberek között, aki nem támaszkodik a gondviselésre, akire (látszólag?) nincs szüksége a világnak? Aki elől a hálás utókor, Petőfi szavával szólva, még „fátyolozza magát”?

A hála, az emlékezés (láttuk sorozatunk eddigi részeiben) gyakorlása kell az egészséges túléléshez; a nemzet dimenzióiban a hálás emlékezés a nemzeti megmaradás egyik feltétele. Ha Szilvesztert el is felejtik *Az apostol*ban, Petőfi eltűntét évtizedeken át siratják keservesen, sőt, Segesvár környéki halálát (vagy eleven eltemettetését) máig hiszik és nem hiszik, bizonyítják és cáfolják…

A kétszeres hasonmás

Barabás Miklós litográfiája

A gyógyító képzeletű **Jókai Mór (1823–1904)** kétszeres hasonmását teremti meg költő barátjának egyik legizgalmasabb, ma is roppant korszerű regényében, a *Politikai divatok*ban. E regénynek két kulcsszereplője költő…

A *Politikai divatok* (1862–1864) önéletrajzi ihletésű remekmű. A Schmerling-korszakban született, amikor Jókait három hónapra bebörtönözték az 1863-ban Hon címen alapított napilapjában közölt cikkei miatt. A regény Komáromnak, március tizenötödikének, az író házasulásának, a szabadságharcnak, Jókai édesanyjának, Laborfalvi Rózának, Petőfinek, a hősöknek, az árulóknak, az „átlagos túlélőknek”: a közösségi és magánéletet szorosan egybefonó világnak állít eleven emléket. Az eposzi méretű *Kőszívű ember fiai*hoz képest inkább rapszódia és elégikus gyászbeszéd (Liszt *Funérailles* című zongoraművéhez hasonlítható). Jókait maga a főhős, Lávay Béla képviseli. Lávay felesége Hargitay Judit színésznő lesz, akinek „förtelmes”, de gazdag kérőt kell kikosaraznia, majd egy szinte vízbefúlással végződő hídösszeomlás utáni zűrzavarban választhatja azt, akit szeret. Petőfinek két alteregója van a regényben, két költő barát, két egymáshoz külsőre is hasonló fiatalember személyében – hogy ez micsoda remek írói ötlet, azt egyrészt a regény maga, másrészt a Petőfi-utóélet bizonyítja. Az egyik költő Pusztafi, aki megmenti Lávay Bélát és menyasszonyát a vízbefúlástól, és aki majd börtönben sínylődik a bukott szabadságharc után. A másik költő Zeleji Róbert; neki gazdag, de valójában másba, Lávayba szerelmes menyasszonya van (Holdváry Szerafin). A szabadságharc vészterhes végnapjaiban, amikor sokan szembemenekülnek a betörő orosz csapatokkal, Zeleji Róbert Pusztafival együtt a segesvári csatából (sic!) a nádason át próbál „felszívódni”. Bal combját golyó éri, és ahogy vonszolódnak tovább, lassan elvérzik. Menyasszonya gyűrűjét és egy tincs haját Pusztafira bízza. Megígérteti vele, hogy nem hagyja holttestét a kozákok prédájául. Az éjszaka leple alatt, a katonák és a réti farkasok vért szomjazó gyűrűjében, nagy nehezen sikerül Pusztafinak egy fa odvába rejteni barátja tetemét, majd felgyújtani azt… Ez a fejezet a regény egyharmadának végén található („A végzet kezdete s a kezdetnek a vége”). Zeleji menyasszonya a segesvári csata után száznyolcvan napot vár vőlegényére, aztán férjhez megy a Lávay pár ellenségéhez, Judit hajdani gazdag kérőjéhez… de nem szabadulhat a költő kísértő emlékétől. Aztán egyszer, évekkel később megpillantja Zelejinek adott gyűrűjét egy börtönben sínylődő rab ujján, a börtönpince ablakában. Testi-lelki egészsége végleg összeroppan. Csak a regény utolsó fejezetében értesül arról, hogy az ő gyűrűjét hordó rab mégsem Zeleji Róbert volt, hanem annak barátja, Pusztafi. A feloldozás számára túl későn érkezik.

A költött és valós Petőfi-párhuzamok további megismerését bízzuk az olvasókra. Olyan szoros kölcsönösség látszik mese és tények között ebben a műben. Érdemes beszélnünk a *Politikai divatok* bámulatos orvos hőséről, a szabadságharc titkos hírvivőjéről, a kedves, leleményes sánta orvosról. *Glanz Melchior* ő, a Rókus-kórház segédorvosa: „tört testben egyenes lélek”. A forradalom alatt szürkehályogot operál szerte az országban, és e fedőtevékenység „árnyékában”, mankója üregébe rejtve szállítja a kódolt hadi üzeneteket. Ezt a jó „cselt” alkalmazza majd Mikszáth *Szent Péter esernyőj*ének egyik kulcsfigurája! Melchior eszénél és adakozó jó szívénél csak hidegvére nagyobb. Sokfelé figyelik, lesnek rá, de vádló bizonyítékkal mégsem érik tetten. Amikor Lávay Béla ifjú színésznő felesége arra kéri a doktort, hogy alkossa meg a férje homlokát ékesítő kardvágás hegének tökéletes mását a maga homlokára, a jó doktor eleinte habozik, de hamar belátja, hogy Judit csak férje sajátos ismertetőjelének birtokában szerezheti meg Béla helyett a Komárom várában szolgáló katonáknak járó menlevelet. Judit műtét utáni gyógyulásáról így ír a szerző:

„Nyolcadnapra vehette le Judit homlokáról a köteléket; már akkor egy hosszú rózsaszínű vonal, egy begyógyult seb hegesedése látszott a márványtiszta homlokon. […] A sebhelyet eltakarta a színpadi festék, a közönség nem vehette észre, s a színházi tagok között sohasem volt árulkodó. Azok sokat irigykednek egymásra, rágalmaznak, cselt szőnek, de akinek honfi-bánata van, az szent titok előttük, azt őrzi ellenség, jóbarát, vetélytárs, férfi, asszony, művész, kontár, zenész, súgó, öltöztető és cseléd.”

A lebilincselő cselekmény jól kidomborítja az ellentétet a szenvedések árán megőrzött becsület, emberség, a tiszta lelkiismeret boldogsága, illetve a csalásra, számításra alapozott „szegény gazdag” boldogtalanság között. „Divatos” érdekember hősei közül a „gyermeki lelkű” (Szerb Antal) író Holdváry Szerafinnal bánik a legkeményebben. Szerafin szenved a származásából és jelleméből fakadó merevség és gőg miatt, de nem tud megváltozni. Fél évvel Zeleji eltűnése után rosszul értelmezett érdekből megy újra férjhez – gazemberhez. Amikor pedig Fertőy belebukik az igaztalan perbe Lávay ellen, a börtönből szabadult Pusztafi felkeresi Szerafint, hogy visszaadja a nádasban pusztult barát, a volt vőlegény gyűrűjét. A most már kétszeresen „szabad” asszony önemésztő poklának „agyszélhűdés” vet véget.

Találgathatjuk, hogy a megérteni és jóvátenni akaró író melyik szereplővel és melyik epizóddal gondolt Petőfire, Szendrey Júliára, önmagára, a nemzet hősies és kevésbé hősies múltjára és jelenére. Tény, hogy a regény végén a politikai divatok által sodort, önnön gyengeségei miatt bűnhődő Szerafin „megváltó halálának” hírét éppen Melchior, a kedves, jó orvos közli a főhőssel, aki már azelőtt is közvetlen, igaz, szeretett: boldog ember, hogy a világ elismerést vagy igazságot szolgáltatna neki…

Téli esték emléke

Régi fonók emlékét keresem Mezőpanitban, ahol téli estéken kézimunkázni gyűltek össze az asszonyok: hímeztek, kötöttek, horgoltak, a háziasszony keze alatt csattogott a szövőszék, fürge ujjak a guzsalyról a szöszt jól megsodort szállá alakították, amelyből szőni, kötni lehetett. Így volt ez faluhelyen mindenütt, de édesanyám városi lakosként is őrizte ezt az otthonról hozott szokást, és próbálta nekünk, lányainak is továbbadni minden csínját-bínját olyan sikerrel, hogy a megszerzett tudás mellett a közös kézimunkázás iránti nosztalgia is megmaradt.

Bodolai Gyöngyi

A hetvenéves *Barabási Piroskával* emlékeket próbálunk feleleveníteni, hiszen úgy hallottam, hogy sok szép szőttest, kézimunkát őriz, amelyeket még édesanyjától örökölt, vagy ő maga szőtte, varrta őket. A jellegzetes mezőpaniti ház egyetlen fűtött helyiségében ágya fölött büszke piros pávák vigyázzák az álmát. Bár családtagjai le akarták beszélni arról, hogy festés után visszategye a falvédőket, bevallása szerint az általa varrt keresztszemes virágok és madarak között érzi otthonosan magát.

A háziszőttes székely szoknyában

Szemműtét után, ottjártunkkor éppen a televíziót nézi, vagy inkább csak hallgatja, s közben a kicsi konyhai kályhában duruzsoló tűzre dob néhány kukoricacsutkát, hogy melegebb legyen. Érdeklődésünkre elmondja, hogy a poantlasz (zsinórcsipke) terítőket és egyéb kézimunkáit odaadta egy roma asszonynak, akitől edényeket kapott cserébe. Úgy tapasztalja, hogy nincs már értéke a kézimunkáknak, és egyetértünk abban is, hogy a „modern" lakásokban fölösleges nyűgnek tartják, bármilyen szépek is legyenek a szülők, nagyszülők munkáját őrző darabok. Amit kiegészíthetnénk azzal, hogy „az idő köntösét" szövő, hímző asszonyok az ősi jelképek megörökítésén és továbbadásán túl minden örömüket és bánatukat is „beleírták" ezekbe a kézimunkákba.

Ahogy Barabási Piroska is, akinek nem jutott könnyű sors. Pedig a falon és az albumokban lévő fényképek tanúsága szerint jól indult az élete, férjhezmenetele után két szép gyermekük született, egy lány és egy fiú, de egy tragikus esemény miatt 38 évesen özvegyen maradt. A lánya 14 éves volt, a fia 19 évesen a kötelező katonai szolgálatot töltötte.

A Jóisten adott erőt, hogy el tudja hordani a reá szakadt terhet – jegyzi meg. Majd hozzáteszi, hogy a családban korán haltak meg a férfiak, az édesapját 48 évesen „a szíve vitte el", a fiútestvére 49 évesen ugyancsak szívbetegségben halt meg. Amíg a gyermekek kicsik voltak, nem tudott állandó munkát vállalni, ahogy megnőttek, öt éven át kötött a marosvásárhelyi bőrgyárnak a faluban működő kihelyezett részlegén. Ez tette lehetővé, hogy a kollektív gazdaságban ledolgozott 18 évi mezőgazdasági munka után családfenntartóként a kesztyűbéléskötéssel keresse meg a kenyerét. Nem volt könnyű havi 500, napi 20 pár bélést megkötni. És olyan szép, nyugodt sem, mint a lány- és fiatalasszony korában szórakozást jelentő kézimunkázás. Amikor megszűnt a bőrgyár biztosította lehetőség, évekig bejárónőként dolgozott, aminek egy lábtörés, vese- és a sok idegesség miatt kialakult cukorbetegség vetett véget. Három évig a fél szemére a látását is elveszítette a diabétesz miatt. Amióta megműtötték, visszanyerte a látását, és jelenleg a minimálnyugdíjból él.

A családban a nők hosszabb életűek, az édesanyja, Pete Zsuzsánna nagy mestere volt a szövésnek, amit nyolcvanévesen sem tudott abbahagyni.

Élete felejthetetlen, boldog időszakának tartja ma is a hajdani közös kézimunkázással töltött napokat. A kézügyességre akkoriban már az óvodáskortól nevelték a többi lánnyal együtt. Száröltéssel madarakat, tulipánt tanultak meg legelőször varrni, majd csipkét horgolni, később kötni is. Nagylányként el kellett készíteni a hozományt, amelybe a kötelező paplanok varrása mellett ágyterítőt,

Fotó: Bodolai Gyöngyi

díszpárnákat, szőnyeget szőttek. Az asztalra szőrterítő, soknyüstösen szőtt abrosz, arra neccolt csipke készült. A stafírung részét képezték a konyhai használatra szőtt kéz- és tányértörlők, szalvéták, a különböző mintákkal díszített törülközők, a száröltéssel varrt „konyhagarnitúra". Az ablakra keresztszemes mintával kitöltött függönyt neccoltak, és a varrottasok, az írásos és keresztszemes mintával készült rövid és hosszú falvédők sem hiányoztak. Amilyen divat jött be, olyan kézimunkákat próbáltak ki. A székely szoknya anyagát is az édesanyja szőtte, ő maga kendőket, abroszokat és a gyapjú ágytakarót. Minden héten más-más háznál gyűltek össze, és a háziasszony kukoricát főzött. A tányért, a kanalat, a cukrot mindenki vitte magával. Amíg főtt a muskotály kukorica, aminek szép piros volt a leve, fontak, varrtak, kötöttek. Akinek a névnapja volt, azt felköszöntötték.

A férfiak sem maradtak tétlen, farsang idején a lóalakoskodás során turkásnak öltöztek. A lovat három ember jelenítette meg, egyik a hátsó, másik a mellső lábát, a harmadik a fából faragott lófej két állkapcsát csattogtatta, vagy a guzsalyról tépdeste a szöszt. A szokásos mondókák után kiengedték a lovat, a férfiak levették a maszk kellékeit, és visszamentek főtt kukoricát enni – csalogatjuk elő az emlékekből a régi szokásokat, amelyek még éltek az 1970-es években.

A szekrény alsó polcairól a kézimunkák is előkerülnek, piros, kék, fekete színű szőttes párnák, terítők, majd pasztellszínű abroszok, törlők, szalvéták, amelyek közül szinte mindenik valóságos remekmű. Annyira szép munka eredményei, hogy kár lenne mindennapi használatra befogni. Lefényképezem, majd visszakerülnek a szekrénybe, ahol Csipkerózsika-álmukat alusszák.

A kézimunkákról a családra terelődik a szó, és kiderül, hogy a háziasszony építész fia Franciaországban vállalt munkát, a családja itthon van, és a családfőnek sem célja végleg ott maradni. Bár lánya Marosvásárhelyen dolgozik, tanítóképzőt végzett unokája a férjével együtt Németországban vállalt munkát. A hazatérésről ők sem mondtak le, bár a nagyanya felajánlotta a lakást, hogy átépítsék, átalakítsák, de a fiatalok semmi áron sem bontanák le az arányos, szép régi házat, és ahogy összegyűl a pénz, mögötte szeretnének újat építeni.

Amikor indulni készülünk, kiderül, hogy nagy úr a megszokás, és a háziasszony ma sem ül tétlenül. A verandán lévő téglalap alakú furcsa alkalmatosságról, amelyet még az édesanyjától örökölt, kiderült, hogy szövőráma, amelyen csak a hosszanti felvető szálak láthatók, amelyekben harisnyaanyagból lábtörlő készül. – A harisnyákat összefonom, mint a hajat, és a szövéssel olyan jól elfoglalom magam – mondja, és ahogy a padlóra nézek, kiderül, hogy tele van rongyból

szőtt kerek lábtörlőkkel. Miután elköszönünk, az udvaron bogyókat dob a vékony testű fekete kutyának, hogy elfoglalja. Mielőtt távoznánk, még visszanézek a jellegzetes mezőpaniti ház faragott tornácajtajára és a félkörös faragásssal díszített zöld-fehér ablakkeret mögül kikandikáló két nagy cserép terméssel teli apró csípőspaprikára.

Az év színe a viva magenta

Mint minden évben, úgy idén is a neves amerikai Pantone Intézet – amely arról híres, hogy ott határozzák meg a következő év divatszíneit – kimondta, hogy a 2023-as év divatszíne a liláspiros magenta, így „szokatlan árnyalatként szokatlan időkben” az övé lesz a főszerep.

Casoni Szálasi Ibolya

A PANTONE 18-1750 árnyalatát azért keresztelték viva magentának, mert a híres intézet szerint ez talál a legjobban az idei évhez, hiszen erőt adva önkifejezésre biztat. Az unalmas, szürke téli napokon pedig jókedvre derít, felélénkít, tettekre sarkall.

Merész, élénk, lüktető, lelkesítő szín, mely a kék hűvösségét ötvözi a piros melegségével, és amelyről Leatrice Eiseman, a Pantone Intézet igazgatója elmondta, hogy ezt a vörös színcsaládhoz tartozó színt a bíbortetűből nyert karmin inspirálta. Ez az egyik legértékesebb természetes festék, és egyben a legerősebb, legélénkebb létező szín, amely a természetből kiindulva belső erőnk kifejezésére ösztönöz.

Ez a szín a hideg és meleg színek közt alkot egyensúlyt, és ezért egy hibrid szín, mely szimbolikusan jelenkori „hibrid” világunkra utal, mely a fizikai és digitális lét ötvözete.

A viva magenta közelebb van a lilához, mint a piroshoz, és tulajdonképpen a Valentino-rózsaszín és a Valentin-piros tökéletes keveréke. Ez a merész, erőt adó szín nemcsak a divatot – ruházat, kiegészítők stb. – uralja, hanem megtaláljuk a szépítkezésben is, mint szemfesték, rúzs, körömlakk, sőt hajfestékként is.

De ez még nem minden, hiszen már a belsőépítészetet is meghódította.

Ha öltözködésről beszélünk, mindenki maga döntse el, mit, mennyit vállal ebből a színből.

Viselhetjük tetőtől talpig, sőt még a kiegészítőink is lehetnek ilyen színűek, viszont lehet kombinálni, például feketével, sötétszürkével vagy bármilyen más színnel az ízlésünknek megfelelően, vagy csak egy-egy akcentusként alkalmazni, akár egy táska, egy kesztyű, egy nyaklánc vagy a ruha, kosztüm peremdíszeként.

Ha a belsőépítészetben való előfordulását vizsgáljuk, jól mutat például egy ilyen színű kanapé egy semleges színű, minimalista szobabelsőben.

Az orchideák

Szigeti Botond

Bár a tömeges ajándékvásárlás időszaka lejárt, mégis szeretnék adni egypár jó ötletet arra, ha esetleg élő növényt vásárolnánk. Melyek közül választhatunk, hogyan gondozzuk, hogy a növény sokáig legyen a lakás dísze?

Szinte minden alkalomra választhatunk az orchideák népes és változatos családjából, amelynek egyedeit több szempont szerint osztályozhatjuk.

Elsősorban hét fajtáját emelném ki: a lepkeorchidea (Phalenopsis), a kosborfürt (Obontoglossum), a coelogyne (Coelogyne), a rókafarkú orchidea (Aerides), a csónakorchidea (Cymbidium hibridek), a calanthe (Calanthe).

A lepkeorchidea fordul elő a leggyakrabban, egyedei színesek és nagyon változatosak. Az orchideanemzetségre jellemző, hogy az őserdők fáin élnek, epifita életmódot folytatva. Ez azt jelenti, hogy egy más növényen él, de nem károsítja azt, és nem von el tőle tápanyagot. Az ágak találkozási pontjánál lehet őket megfigyelni, itt rögzülnek, de előfordulnak magas sziklafalak repedéseiben is.

Kosbor Fotó: Szlgeti Botond

(Folytatás a 8. oldalon)

Ember és állat harmóniája

Ünnepek alatti sürgősségi esetek

Az ünnepi időszakban és azt követően idén is több alkalommal vették igénybe a sürgősségi állatorvosi szolgálatot. A zajtól megriadt és menekülő állatok sérüléses balesetei miatt volt szükség több életmentő beavatkozásra, valamint az idegen tárgyak lenyelését követően kerülhettek életveszélybe házi kedvencek.

Szer Pálosy Piroska

– Milyen jellegű sürgősségi beavatkozások voltak idén karácsony és szilveszter előtt és után? – kérdeztük *dr. Pálosi Csabát,* a marosvásárhelyi Noé Bárkája kisállatklinika vezetőjét.

– Az ünnepek alatt és után a megszökések nyomán keletkező balesetek miatt kellett több alkalommal is beavatkozni. A kántálások ideje alatt kapun kisurranó kutyák vagy petárdáktól megriadt állatok több kilométerre menekültek a lakástól. Közülük egyeseket járművek ütöttek el, másokat a falkákba verődő kóbor kutyák vagy ugyancsak megszökött nagyobb testű ebek marcangoltak szét, vagy életveszélyes sérüléseket okoztak.

Amint a szakember hangsúlyozta, a szilveszteri tűzijátékokat követően minden évben megnő a sürgősségi beavatkozások száma. Marosvásárhelyen és környékén a sürgősségi ellátás hétköznapokon este nyolctól reggel nyolc óráig, hétvégeken és ünnepnapokon is szombaton 13 órától hétfő reggel 8 óráig hívható. Hét állatorvosi rendelő alkalmazottai látják el a sürgősségi beavatkozásokat, a sürgősségi ügyelet 0733-44-99-66-os telefonszáma ugyanaz. A tapasztalat azt mutatja, hogy szilveszter éjjelén számtalan olyan esetben hívják a sürgősségi ügyeletet és kell életmentő beavatkozást eszközölni, amikor a kutyák menekülés közben sebesítik meg önmagukat. Az állatok félelmükben rendkívüli teljesítményre képesek, ezért nagyon magas kerítéseken is átugorhatnak, vagy a sokkhatás nyomán erős láncot is elszakíthatnak. Nem csak a petárda, egy kis csillagszóró is felboríthatja a házi kedvencek közérzetét, mivel az ismeretlen zajok nyugtalanítóak lehetnek számukra. A kutyák mellett a macskák, lovak, de a gazdáik és az állatvédők is rettegnek a tűzijátéktól és a petárdák hangjától, ami még az erősebb idegzetű állatokat is megviselheti, mivel olyan frekvenciákat is érzékelnek, amelyeket az emberek nem. Egy hónapnak is el kell telnie, míg az állatok idegrendszere helyreáll, ezt vitaminpótlással lehet segíteni.

– Milyen jellegű ételmérgezésekkel kerestek fel a sürgősségi ügyeletet?

– Idén karácsonykor borivás miatt került infúzióra egy kutya, ugyanis, mivel gyorsan felszívódik az alkohol, már nem lehetett hánytatással segíteni. Ugyanakkor sok esetben az édességet tartalmazó csomagolópapír, sztaniol eltávolítása vált körülményessé, mivel a mikuláscsokit, szaloncukrot a házi kedvencek csomagolóanyaggal együtt fogyasztották el. De karácsonyfadísz és fenyőtoboz lenyelése miatt is sürgősségi beavatkozásra volt szükség.

Milyen mennyiségű csoki lehet mérgező?

– Ünnepek alatt a legtöbb családban nagyobb mennyiségű csokoládé van, amit a legtöbb házi kedvenc szívesen fogyasztana. A kutyatartók általában tudják, hogy a csokoládé nem tesz jót a kedvencüknek, de azt, hogy miért nem adható, milyen mennyiség felett mérgező, valószínűleg nem sokan. Hány szem csokit fogyaszthat el az állat anélkül, hogy baja essék?

– A csokoládé többek között kakaóból készül, amely nagy mennyiségű teobromint és kevés koffeint tartalmaz. A koffein és a teobromin stimulálja a kutya szívét és központi idegrendszerét, emiatt gyakran jelentkezik a hiperaktivitás, ami az első árulkodó jel. A mérgezés súlyossága nagymértékben függ a csokoládé típusától, az elfogyasztott mennyiségtől, illetve az állat egyedi érzékenységétől. Egy kevés csokoládé nem okoz mérgezést, nagy mennyiség azonban nagyon súlyos tüneteket okozhat, és akár az állat elhullásához is vezethet. A tünetek rövid időn belül, akár néhány órával a fogyasztás után már jelentkezhetnek. Leggyakoribb a hányás, hasmenés, a has nyomásérzékenysége, szomjúság, izgatottság, szapora szívverés, nyálzás. A súlyos teobromin- vagy koffeinmérgezés izomgyengeséget, szívritmuszavart, veseelégtelenséget okozhat, a tünetek később rángógörcsökben és a vérkeringés összeomlásában is megnyilvánulhatnak. Az elhullás ilyen esetben akár 24 órán belül bekövetkezhet.

Fotó: dr. Pálosi Csaba

A macskáknál ritkábban fordul elő csoki- vagy kakaópor-mérgezés, kutyáknál is többnyire a kis testűeknél, minden esetben az elfogyasztott mennyiség és a kakaótartalom a mérvadó. A gazdik szerencsére többnyire tejcsokit nassolnak, keserű csokit kevésbé (a kakaótartalom ebben nagyobb), a veszélyes kakaóporhoz az állatok szintén nehezebben férnek hozzá. A tejcsokoládéban kisebb mennyiség van, így mérgezést csak nagyobb adag elfogyasztása okoz, a fehér csokoládé pedig szinte veszélytelen az alacsony kakaótartalma miatt. Ha a kedvenc óvatlan pillanatban cseni el a csokit, gondot jelenthet a vele együtt lenyelt csomagolópapír is, amely gyomorproblémákat okozhat. Kisebb mennyiségű csokoládé sem ajánlott a kisállatok számára, mert a magas zsírtartalma érzékenyebb kutyáknál életveszélyes hasnyálmirigy-gyulladást okozhat, gyakori fogyasztása pedig az állat elhízásához vezethet. Főzőcsokoládéból (és tortabevonóból vagy jobb minőségű fekete csokoládéból) egy 10 kg-os testsúlyú kutyának már 12,5 g elfogyasztása is elegendő ahhoz, hogy enyhe mérgezéses tünetek jelentkezzenek. Ez egy 100 g-os tábla csokoládé 1/10 része. Tejcsokoládéból ennél jóval nagyobb mennyiséget, kb. 85 g-ot kell egy 10 kg súlyú kutyának elfogyasztani egyszerre ahhoz, hogy az enyhe mérgezéses tünetek megjelenjenek. Az a mennyiség, ami egy aprócska ölebnek halálos, egy német juhászkutya esetében csupán enyhe tüneteket okoz. A legnagyobb gond, hogy előre nem lehet meghatározni, mennyire érzékenyek az állatok a csokira vagy bizonyos gyümölcsökre. Egyesek közülük ugyanis életük során több ízben fogyasztják különösebb gond nélkül, mások ellenben pár szemtől is veseelégtelenséget kaphatnak – hangsúlyozta a szakember.

Nem megfelelő a tájékoztatás

Illusztráció. Fotó: Nagy Tibor (archív)

(Folytatás az 1. oldalról)

Az idei év első hetében pedig a 2170 páciensből 213-nál (köztük 180 kiskorúnál) állapítottak meg légúti fertőzést, influenzát. Értesüléseink szerint országos viszonylatban is a betegek között nagyon sok a kiskorú, és elsősorban a csecsemők kerülhetnek súlyos állapotba. Ezenkívül növekedni kezdett a koronavírus-fertőzések száma is.

A családorvosok szerint fontos lenne mindkét védőoltás, ezek közül az influenza elleni vakcinát a veszélyeztetett helyzetben lévő pácienseknek is alig vagy sok rendelőben már nem tudják térítésmentesen biztosítani, de a gyógyszertárakból még beszerezhető. A kellemetlen meglepetés ezután következhet, mert az influenzától legyengült szervezetű beteg megfertőződhet Covid–19-cel, és fordítva is előfordulhat.

Sőt a két légúti betegség egyszerre is jelentkezhet. Izraelben dokumentálták nagyon pontosan a hangzatos Furonát, hívta fel a figyelmet az RTV 1-es műsorának híradójában dr. Simon Florescu, a fővárosi Matei Balş járványkórház menedzsere. A bukaresti orvos szerint az ajánlott védőintézkedések korábbi figyelmen kívül hagyása miatt az elkövetkező hetekben olyan gyors ütemben fog növekedni a betegek száma, hogy az meghaladja a kórházak befogadóképességét, ezért a még egészségeseket a védőoltások felvételére biztatja, amelyek körülbelül két hét után fejtik ki hatásukat.

Az orchideák

(Folytatás a 7. oldalról)

A méretük fajtától és kortól függően változik. A kereskedelemben található egyedeknek általában két virágszára van, leveleik nagy, ovális formájúak, és bőrszerű a tapintásuk.

Egy másik fajta, amiről szintén fontos említést tenni, a csónakorchidea. Ezt általában a virágkötészetben hasznosítják.

Ausztráliában van az őshazája, megközelítőleg 40-50 alapfaja volt, de a nemesítéseknek köszönhetően ez mára már több ezerre növekedett.

Az orchideák hazánkban is megtalálhatóak. A kosborfélék tartoznak ide, legfőbb képviselőik a vitézkosbor és a betyárkosbor. Ezek a magasabb területeken fordulnak elő, színük élénkciklámen, méretük megközelítőleg 15-25 cm között változik. Nagyon ritkák, ezért fontos, hogy próbáljuk meg védeni őket. Nyitott szemmel járjunk, hogy ne tegyünk kárt bennük, de főleg akarattal ne szedjük le vagy károsítsuk az élőhelyét.

Az orchideák általános ápolása nem nehéz, ha egypár aranyszabályt betartunk, akkor bizonyosan nagyon hosszú ideig lehetnek a lakásunk díszei.

Figyeljünk, hogy ne öntözzük túl, locsolás után az edényéből is töltsük ki a vizet, ezzel megakadályozhatjuk a gyökerek rothadását.

A másik hiba, amit gyakran elkövetünk, hogy a növényt az ablakba tesszük a közvetlen napfényre. Nem ajánlott, ehelyett inkább tegyük olyan helyre, ahol van fény, de nincs közvetlen napsütés. Mivel a növény eredetileg az őserdőkben található, csak szórt fényt kap, levelei nagyon érzékenyek a közvetlen napfényre, könnyen megégnek.

Vannak gombás betegségek is, amelyek megjelenhetnek a növény levelein, ha a víz hosszabb ideig van a levél felületén.

A kártevők közül a legnagyobb problémát a pajzstetvek okozzák. Ezek a levelek fonákján és a szárakon jelennek meg, és szívogatják a növényt. Ha nem figyelünk oda rájuk, könnyen felszaporodnak, és a növényt legyengítve elpusztítják.

Fontos tudni, hogy a tenyészedényben található fakérget bizonyos időközönként ajánlott cserélni, legalább évente egyszer a felső 5-10 centiméternyit le kell dobni, ezzel megelőzhetjük a betegségek és a kártevők szaporodását.

Ne feledjék, ahhoz, hogy a növényeink mindig szép díszei legyenek a lakásunknak, fontos rájuk is időt fordítani.

Intelligens légtisztító készülék a koronavírus ellen

A CYX Kft. olyan intelligens légtisztító-légfertőtlenítő-párásító készüléket fejlesztett, amely hatékonyan és gyorsan meg tudja előzni a koronavírus levegőben való terjedését.

A projekt összköltsége 995,378 millió forint volt, amelyhez a cég a Gazdaságfejlesztési és innovációs operatív programban (Ginop) 696,765 millió forint feltételesen vissza nem térítendő európai uniós támogatásban részesült. A 2021. szeptember és 2022. december között megvalósult fejlesztés eredményeként Dunavecsén kiépítették a CYX-Air elnevezésű készülék gyártásához szükséges kapacitásokat.

A közlemény szerint a CYX-Air egy olyan kompakt készülék lesz, amely hatékonyan és gyorsan tudja megelőzni a koronavírus levegőben történő terjedését, ugyanis ki tudja szűrni és el tudja pusztítani a vírusokat és más kórokozókat is (baktériumok, gombák, spórák), mielőtt azok egy másik emberre átkerülnének. A készülék a PM2,5 (kis méretű szálló por) mennyiségét is képes csökkenteni – tették hozzá.

A közlemény szerint jelenleg folyamatban van a CYX-Air készülék nagyüzemi, robotizált, de rugalmas sorozatgyártásához szükséges kapacitások kialakítása. A fejlesztés újragondolása miatt a CYX Kft. várhatóan 2023 második negyedévében lép ki készülékével a piacra.

A CYX Kft. magyar tulajdonban lévő kisvállalkozás, amely műszaki jellegű kutatásfejlesztéssel foglalkozik. A nyilvánosan elérhető cégadatok szerint a 2021-es üzleti évben a társaság árbevétele 1,522 milliárd forint volt, 423,8 millió forinttal haladta meg az egy évvel korábbit. A cég 2021-ben 70,52 millió forint nyereséggel zárt, 2020-ban 157,98 millió forint volt az adózott eredménye. *(MTI)*

Johann Mattheson német zeneszerző egy tanácsát idézzük a rejtvény fősoraiban.

				1.	... BLUMER (BRAZIL FOCISTA)	RÓMAI 101 / IFJAK BANDÁJA		... SAN, KÍNAI HEGYSÉG	Q	NEM MOZDULÓ	KUTYA / A SZÍV IRÁNYÁBA		RÁLÉPÉSRE ROBBAN	SZINTÉN (ANGOL)	SPANYOL ÉS PORTUGÁL AUTÓJEL	NEVESS! (OLASZ)	FOLYADÉK / ARAD FOLYÓJA		ÉSZAKI REGE	PÓZNA RÉSZE!		BÁLNA
				L																		T
				SZOLMIZÁCIÓS HANG			DÍSZTEREM / AKKOR INDUL!					MÁSOLAT / JÓTÉKONYSÁG IGÉJE						ELŐTT (LATIN) / HALLGASS, CIGÁNY!				
				... BATES, ANGOL SZÍNÉSZ / ENNIVALÓ					FÜVES PUSZTA / BANKBA TETT (PÉNZ)						SOKBA KERÜL / KESKENY FAHÍD						FÉLTŐ! / KÜZDŐTÉR	
2.	F	BIZAKODIK	DAL / ÉJJEL LÁTJUK					MELLCSONT / MALOM RÉSZE						VÍZI VÉRSZÍVÓ FÉREG / CSOKONAI MÚZSÁJA						VÉRCSOPORT / AZT KÖVETŐEN		
SZÓNOK							VÉGE VÉGE! / LEAR KIRÁLY EGYIK LÁNYA			BANKBETÉT! / CIN			... HARPE, FR. KÖLTŐ / ARTEMISZ RÓMÁBAN			KÉTES! / ... FONTAINE (FABULAKÖLTŐ)			SVÁJCI KANTON / NOTA BENE (RÖV.)			
FEKETE ISTVÁN GÓLYÁJA					AB ... (HARAGGAL) / BALATON-P. HELYSÉG						BÁJOS ESEMÉNY / ALASZKAI FOLYÓ						ÜGYEKET MEGOLD / TIPOR					
NŐI NÉV VAGY AUTÓPÁLYA						JÓ ERKÖLCS / ELŐIDÉZŐ						KELLEMES SZAG / TYÚKTERMÉK						SZÁNÓ-... (SZÓLÁS) / HÁZHELY				
KARCSÚ GÁZLÓMADÁR				CSÜNGET / A TETEJÉRE						VALAMIRE CÉLZÓ / AZ ARGON VEGYJELE						ATTÓL KEZDVE! / FRANCIA ARANY			..., SAN (KÍNAI HEGYSÉG) / ERREFELE!			
RANGJELZŐ ELŐTAG / GALLY			SÍRÁSRA KÉSZTET / KÖVÉRSÉG						HORDÓNYÍLÁS / KÉZZEL FOG						ZENEDRÁMA / ALAN ... (SZÍNÉSZ)						AZ ITTRIUM VEGYJELE / KÖR ALAKÚ TÁRGY	
		KOVÁSZNA MEGYEI HELYSÉG / MÁZ						ILION / OLASZ KÖLTŐ (ALIGHIERI)						AZ AARE FR. NEVE / FRANCIA MÁRIA						KNOCK OUT (RÖV.) / SZILAJ		
ANGOL HELYESLÉS / ÁZSIAI HEGYTÖMB				NÉVELŐ / NÖVÉNYI SZÁL			OROSZ IGEN / SÉTATÉR			NÁSZ KEZDETE! / ... EULENSPIEGEL			RÓMAI 1050 / PLÁNUM			SZINTÉN NE / METÁN, ..., PROPÁN			FONTOS FÉM / ROSTNÖVÉNY			
					VASARELY MŰVÉSZETE / MICSODA? (OROSZ)						STADION (FRANCIA) / KUKUCSKÁLNI KEZD!						VILÁGOS (NÉMET) / OXIGÉN, RÉNIUM VEGYJ.					LAPOS EDÉNY
KÉNYELMES SZÉKFÉLE						ÓKORI / HATBÓL KETTŐ!						AZ EGYIK MÚZSA / NÖVÉNY RÉSZE						NŐI NÉV (SZEPT. 16.) / ADY EGYIK ÁLNEVE				
OMÁNI ÉS OLASZ AUTÓJEL			RAJT / NÉVELŐ						LOTTO (RÉG.) / LITER (RÖV.)						TAMÁSI ... (ÍRÓ) / EZT!					KIPLING KÍGYÓJA / NÉMET AUTÓJEL		
L.N.J.	R																		ÉNEK			

Január 5-i rejtvényünk megfejtése: ***Szükségesebb az embereket tanulmányoznod, mint a könyveket.***

Magyarország ma megkezdi szereplését a kézilabda-vb-n

A társházigazda Lengyelország és Franciaország mérkőzésével elkezdődött tegnap a lengyel–svéd közös rendezésű kézilabda-világbajnokság. Huszonnyolcadik alkalommal csapnak össze a világ legjobbjai, a mezőny 32 csapata összesen 112 mérkőzést játszik Lengyelországban (Krakkóban, Gdanskban, Katowicében, Plockban) és Svédországban (Stockholmban, Malmőben, Göteborgban, Jönköpingben, Kristianstadban) a 19 nap alatt.

Az utolsó játéknapon minden meccset a stockholmi Tele2 Arénában rendeznek. A labdarúgó-stadion ezúttal is több mint 22 ezer néző befogadására lesz alkalmas, mint három évvel ezelőtt a kontinenstorna végjátékában. A vb-győztes kijut a párizsi olimpiára és a két év múlva sorra kerülő világbajnokságra. Az orosz és a fehérorosz válogatott az ukrajnai háború miatt továbbra sem szerepelhet nemzetközi eseményeken.

A koronavírus-járvány miatt továbbra is érvényben vannak bizonyos szabályok és óvintézkedések, ezek közül a legfontosabb, hogy a rajt előtt minden játékosnak PCR-tesztelésen kell átesnie.

Négy pontot a csoportban

Románia nem jutott ki a döntő tornára, ott lesz viszont a magyar csapat, amely ma 19 órakor a Koreai Köztársaság csapata ellen kezdi meg szereplését Kristianstadban, majd szombaton 21.30-tól Izlanddal, jövő hétfőn 21.30-tól pedig Portugáliával találkozik, és minden bizonnyal hibátlanul kellene teljesítenie a világbajnokság csoportkörét, hogy elérje célját, a legjobb hét közé kerülést. A középdöntőbe a csoportok első három-három helyezettje jut úgy, hogy magukkal viszik a másik két továbbjutó elleni eredményüket. A magyar együttes a göteborgi középdöntőben a Svédország, Brazília, Uruguay, Zöld-foki Köztársaság négyes első három helyezettjével játszhat.

A középdöntő-csoportok első és második helyezettjei jutnak a negyeddöntőbe.

A magyar szövetség elvárása azért a legjobb hét közé kerülés a válogatottal szemben, mert az garantálná a részvételt a jövő évi párizsi olimpia egyik selejtezőtornáján. Erre minden bizonnyal a nyolcadik és a kilencedik helyezettnek is lehetősége lesz, ha a hét közé jutnak az olimpiai címvédő, jövőre pedig házigazda franciák, illetve más olyan válogatott, amely később közvetlenül kijut az ötkarikás játékokra, például a jövő évi Európa-bajnok.

Az esélylatolgatások szerint azért kellene a magyaroknak a maximális négy pontot magukkal vinniük a csoportkörből, mert a középdöntőben – a legutóbbi világbajnokságon ezüst-, az Európa-bajnokságon aranyérmes – Svédország legyőzésének hazai környezetben kevés a valószínűsége.

Az erőviszonyok alapján úgy tűnik, a legkönnyebb csoportellenféllel kezdenek a magyarok. A délkoreaiak játékstílusa kevésbé ismert – legutóbb a 2012-es londoni olimpián találkozott egymással a két csapat –, ám az ázsiaiak közelmúltbeli mérkőzései közül ötnek a videófelvétele is a szakmai stáb rendelkezésére áll. Árulkodó, hogy december végén a koreaiak – akiknek Rolando Freitas személyében portugál kapitányuk van – hat góllal legyőzték Brazíliát, majd Lengyelországtól csak négy, Tunéziától pedig három találattal kaptak ki.

A magyar válogatott a Magyarország – Szlovénia férfikézilabda felkészülési mérkőzésen a nagykanizsai Kanizsa Arénában 2023. január 7-én Fotó: MTI/Varga György

Izlanddal és Portugáliával a 2020-as és a tavalyi Európa-bajnokságon is játszottak a magyarok, a mérleg egy-egy győzelem és vereség volt mindkét együttessel szemben. A felkészülés során az izlandiak – keretükben a veszprémi Bjarki Már Elíssonnal – előbb 31-30-ra nyertek, majd 33-31-re kikaptak Németországban, míg a portugálok – a szegedi Miguel Martins irányításával – 11 góllal kikaptak Norvégiától, majd az Egyesült Államokat 12-vel, Brazíliát pedig három találattal verték.

A Handball World szakportál szerint sok szakértő Izlandot éremesélyesnek tartja, de Gudmundur Gudmundsson szövetségi kapitány úgy fogalmazott, először tovább kell jutniuk abból a csoportból, amelyik szerinte a legnehezebb a nyolc közül.

Csak ne üsse fel a fejét a „magyar betegség”!

A magyaroknál a közös munka első szakasza december 27. és 30. között zajlott Telkiben, majd múlt hétfőn folytatódott. José María Rodríguez Vaquero szövetségi kapitány dolgát nehezítette, hogy a jobbátlövő Máthé Dominik súlyos térdsérülés miatt február közepe óta nem játszhat, az irányítóként és balszélsőként is bevethető Juhász Ádám szemsérülés miatt nem lehet ott a tornán, az irányító Hanusz Egon pedig napokig lázas betegséggel küzdött, a Szlovénia elleni első felkészülési mérkőzésen nem is léphetett pályára. Múlt csütörtökön Ljutomerben bravúros, 28-27-es magyar siker született, szombaton Nagykanizsán viszont a vendégek győztek 32-29-re.

A második meccsen ismét kiütközött a „magyar betegség”: ahogyan a legutóbbi világ- és Európa-bajnokságon, úgy ezúttal is kevés veszélyt jelentettek támadásban a szélsők, az ellenfelek számára továbbra is kézenfekvő, hogy elég középen védekezni a magyarok ellen.

Mindezek alapján úgy tűnik, előzetesen a továbbjutás sem vehető biztosra a rendkívül kiegyensúlyozott D csoportból, viszont arra is van esély, hogy négy pontot vigyen magával a középdöntőbe a magyar együttes, ám utóbbihoz tökéletes-hez közeli teljesítményre lenne szükség.

A kézilabda-világbajnokságot az M4 Sport, a DigiSport és a Prima Sport televízió közvetíti.

A világbajnokság csoportösszetételei

A csoport: Spanyolország, Montenegró, Chile, Irán;

B csoport: Franciaország, Lengyelország, Szaúd-Arábia, Szlovénia;

C csoport: Svédország, Brazília, Zöld-foki Köztársaság, Uruguay;

D csoport: Izland, Portugália, Magyarország, Dél-Korea;

E csoport: Németország, Katar, Szerbia, Algéria;

F csoport: Norvégia, Észak-Macedónia, Argentína, Hollandia;

G csoport: Egyiptom, Horvátország, Marokkó, Egyesült Államok;

H csoport: Dánia, Belgium, Bahrein, Tunézia.

A lengyel Szymon Marciniak 2022 legjobb játékvezetője

A lengyel Szymon Marciniakot választotta 2022 legjobb játékvezetőjének a labdarúgás történetével és statisztikáival foglalkozó nemzetközi szervezet, az IFFHS.

A kedden közzétett végeredmény szerint Marciniak, aki a múlt év végi katari világbajnokságon az argentin–francia döntőt is vezette, jelentős fölénnyel győzött a 2020-as nyertes olasz Daniele Orsato és a francia Clement Turpin előtt.

Ami a kontinentális megoszlást illeti, a szavazatot kapott tíz játékvezető közül hét európai, kettő latinamerikai és egy dél-afrikai, míg ázsiai és óceániai sípmesterre nem jutott voks.

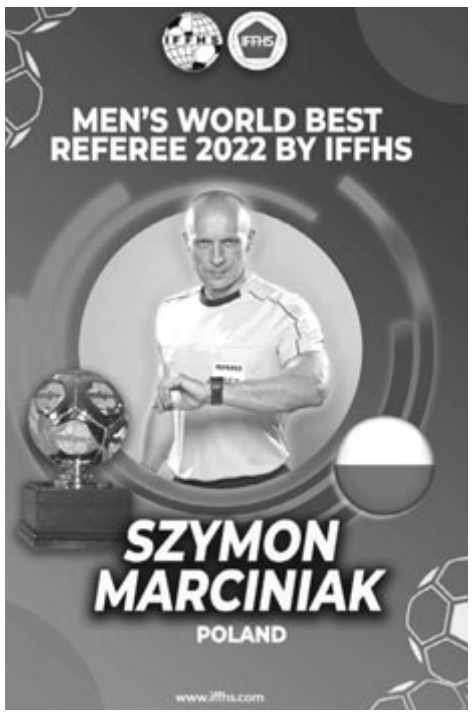

Fotó: az IFFHS közösségi oldala

Az IFFHS-nél korábban a legtöbb elsőséget az olasz Pierluigi Collina gyűjtötte be, aki egymást követően hatszor nyert (1998–2003).

A 2021-ben elhunyt Puhl Sándor megszakítás nélkül négy alkalommal (1994, 1995, 1996 és 1997) végzett az élen.

2022 legjobb játékvezetői az IFFHS-nél

1. Szymon Marciniak (lengyel)	150 pont
2. Daniele Orsato (olasz)	65
3. Clement Turpin (francia)	40
4. Michael Oliver (angol)	35
5. Victor Gomes (dél-afrikai)	25
6. Slavko Vincic (szlovén)	20
7. Danny Makkelie (holland) és Anthony Taylor (angol)	15-15
9. Patricio Loustau (argentin) és Cesar Ramos (mexikói)	10-10

Európai focikörkép

* *Angol Premier Liga, 19. forduló:* Aston Villa – Wolverhampton 1-1, Crystal Palace – Tottenham 0-4, Chelsea – Manchester City 0-1, Southampton – Nottingham Forest 0-1, Leeds United – West Ham United 2-2. *Az élcsoport:* 1. Arsenal 44 pont/17 mérkőzés, 2. Manchester City 39/17, 3. Newcastle United 35/18 (32-11), 4. Manchester United 35/17 (27-20).

* *Spanyol La Liga, 16. forduló:* Athletic Bilbao – Osasuna 0-0, Atlético Madrid – FC Barcelona 0-1, Espanyol – Girona 2-2, Elche – Celta Vigo 0-1, Sevilla – Getafe 2-1, Valencia – Cádiz 0-1, Villarreal – Real Madrid 2-1, Rayo Vallecano – Betis 1-2, Mallorca – Valladolid 1-0, Almería – Real Sociedad 0-2. *Az élcsoport:* 1. FC Barcelona 41 pont, 2. Real Madrid 38, 3. Real Sociedad 32.

* *Olasz Serie A, 16. forduló:* Fiorentina – Monza 1-1, AS Roma – Bologna 1-0, Torino – Hellas Verona 1-1, Inter – Napoli 1-0, Sassuolo – Sampdoria 1-2, Spezia – Atalanta 2-2, Udinese – Empoli 1-1, Cremonese – Juventus 0-1, Lecce – Lazio 2-1, Salernitana – AC Milan 1-2; *17. forduló:* Fiorentina – Sassuolo 2-1, AC Milan – AS Roma 2-2, Bologna – Atalanta 1-2, Hellas Verona – Cremonese 2-0, Juventus – Udinese 1-0, Lazio – Empoli 2-2, Sampdoria – Napoli 0-2, Spezia – Lecce 0-0, Monza – Inter 2-2, Salernitana – Torino 1-1. *Az élcsoport:* 1. Napoli 44 pont, 2. Juventus 37 (26-7), 3. AC Milan 37 (33-18).

Sallai Roland nem vált klubot a télen

A téli átigazolási szezonban várhatóan nem vált klubot a német élvonalban szereplő Freiburg magyar válogatott futballistája, Sallai Roland.

Ezt a 25 éves támadó édesapja, Sallai Tibor nyilatkozta kedden az M1 televíziónak, ugyanakkor hozzátette, hogy természetesen „bármi megtörténhet”.

Sallaival kapcsolatban az elmúlt időszakban többször is megjelent a sajtóban egy lehetséges klubváltás híre, erről szólva édesapja elmondta, korábban volt konkrét kérő is, tudomása szerint azonban a német klub túlságosan magas árat kért.

Sallai Tibor elmondta: fia néhány héttel ezelőtt menedzserirodát váltott – a korábbi német céggel lejárt a szerződése –, szerinte a Serie A ugyan „feküdne” a válogatott játékosnak, de nem ezért jött létre a megállapodás az olasz irodával.

Kiemelte: fia ugyan kikéri a véleményét, de egyedül dönt a karrierjéről.

Sallai Roland jelenleg csapatával Spanyolországban edzőtáborozik, a támadónak már nem kell hordania azt a maszkot, amelyet szeptemberi arccsonttörését követően írtak elő neki.

Fotó: Sallai Roland (b) és a görög Pantelisz Hacidiakosz a Magyarország – Görögország (2-1) felkészülési labdarúgómérkőzésen a budapesti Puskás Arénában 2022. november 20-án Fotó: MTI/Illyés Tibor

Ismét vitték az örömhírt

A tavalyi sikereken felbuzdulva, újabb Maros megyei csapatok kapcsolódtak be az Európai Magyar Fiatalságért Alapítvány Székely kapuk – Zöld kapuk nevű kezdeményezésébe. A Közép-Európában évek óta zajló program követelménye, hogy egy autentikus, a tájegységnek megfelelő népszokás bemutatásával a karácsonyi születés örömhírét juttassák el minél több helyre.

Gligor Róbert László

A nyárádszeredai Deák Farkas Általános Iskola csapata, a Deákos Kiscsillagok első részvételekor tavaly arany fokozatot ért el, amivel egy egyhetes horvátországi nyaralást nyert. A sikeren felbuzdulva és a nyári élmények hatására ismét beneveztek, szívesen vettek részt a gyerekek a szinte mindennapi tanulásban, egy hónapos intenzív felkészülésben, majd decemberben a bemutatókon – értesültünk *Kátai Judit* tanítónőtől. A mostani előadásban kevesebb a népi elem, az énekek sem a hagyományos pásztoros dalok, hanem új énekfeldolgozások (Pintér Béla, Tóth Gabi), azok a gyerekek, akik hangszeren játszanak, gitáron, furulyán, citerán kísérték a dalokat. A 21 negyedikes diák elsőként a szülői közösségnek mutatta be decemberben a műsort, majd a napközi otthonban és az idősotthonban, de még januárban is szóba kerülhetnek új előadások. A műsorról készült filmfelvételt több országba elküldték, az ott élőknek is hírül adva a betlehemi csillag érkezését.

A kezdeményezésnek jótékonysági oldala is van, a szeredai diákok egyrészt a vicei szórványkollégiumnak gyűjtöttek tartós élelmiszert, mosószert, játékokat, folyóiratokat, továbbá pénzt utalnak a gyermekekkel foglalkozó helyi Csillagösvény egyesület számára – tette hozzá a tanítónő.

A nemzetközi programba csak meghívásos alapon lehet bekapcsolódni, a szeredaiak újabb két iskolát kértek fel a részvételre. A koronkai Tholdalagi Mihály Általános Iskola szívesen fogadta az ötletet, hiszen az intézményben hagyománya van a karácsonyi betlehemes műsoroknak, és az is tetszett, hogy ezzel másokat is meg lehet örvendeztetni – tudtuk meg *Dósa Ibolya* tanítónőtől. A rövid felkészülési idő miatt egy 15 fős, többnyire hetedikes diákcsapatot válogattak össze, akik már nem idegenkednek a játéktól, az öltözékektől, a különböző helyszíneken való fellépéstől. Nem volt megterhelő az egész időszak, a karácsonyi ünnep előtt a Betlehemi Csillagok nevű csapat a református templomban mutatta be a műsort az iskola kórusának bevonásával, majd előadták a polgármesteri hivatalban, elvitték a születés örömhírét a jeddi iskola diákjainak is és egy marosvásárhelyi templomba is. A kezdeményezésben az is tetszett a diákoknak, hogy az örömhordozás mellett másokon is segíthetnek, ezért az abodi gyermekotthon számára gyűjtöttek tartós élelmiszert, mosószert, továbbá egy adott összeget utalnak át egy nyárádszeredai civil szervezetnek is.

Minden versenynek van nyertese, de nem ez a lényeg – ezzel vágott bele a nyárádmagyarósi általános iskola Bekecsi Ifjak csapata az új projektbe. Mivel autentikus szövegeket, népi énekeket, rigmusokat válogattak össze a műsorhoz, a hatodikosok kezdetben idegenkedtek a népies hangulattól, de rájöttek, hogy az viszi el az idősebb korosztályhoz az örömhírt, ezért szívüket-lelküket beleadva dolgoztak – mondta el lapunknak *Adorjáni Éva* tanítónő. Elsőként az iskolában mutatták be a műsorukat, és a sok pozitív visszajelzés és bátorítás nyomán a polgármesteri hivatalba és a helyi idősotthonba is elmentek. Mivel a diákok szoktak karácsonyi műsorokat bemutatni a templomban is, a református tiszteletes meghívására ott is előadták szentestén a darabot. Mindenhol nagyon jól fogadták az előadást, a számtalan dicséret és taps mellett az idősek örömkönnyei jelentették számukra a legjobb visszajelzést – fűzte hozzá a tanítónő, megjegyezve, hogy a filmfelvételt elküldték külföldi ismerőseiknek is, és onnan is számos pozitív visszajelzés érkezett. A játék mellett a csapat egy kulturális téren dolgozó nyárádszerdai civil szervezetnek fog pénzt utalni.

A csapatok január 20-ig kell benyújtsák projektbeszámolóikat Magyarországon, a legjobbak díja egy nyári kirándulás lesz.

Különböző helyekre, más-más formában, de ugyanazt az örömhírt vitték a diákcsapatok — Fotó: Deákos Kiscsillagok

Előzetes letartóztatásban maradnak a Tate fivérek

Előzetes letartóztatásban marad Romániában Andrew és Tristan Tate, akiket tavaly év végén vettek őrizetbe a hatóságok emberkereskedelemmel foglalkozó szervezett bűnözői csoport létrehozásának és nemi erőszak elkövetésének gyanújával.

A brit állampolgárságú Tate fivérek a szabadlábra helyezésüket kérték, de a bukaresti ítélőtábla kedden késő este elutasította keresetüket.

Szintén előzetes letartóztatásban marad az a két nő, akiket a Tate fivérekkel együtt vettek őrizetbe és helyeztek előzetes letartóztatásba. Az egyik nő egy volt rendőr, a másik Andrew Tate barátnője. Mindkettőjüket azzal gyanúsítják, hogy támogatták a szervezett bűnözői csoport létrehozását, amelynek tagjai fiatal lányokat szexuális tartalmú videók készítésére kényszerítettek, amiket feltöltöttek az internetre, és ebből jelentős bevételük származott a Tate fivéreknek. A hatóságok eddig hat áldozatot azonosítottak, akiket Bukarest mellett, Ilfov megyében tartottak fogva.

A testvérek küzdősportot űztek, kickboxversenyeken vettek részt, de főleg a közösségi médiában hívták fel magukra a figyelmet különböző videókkal, amelyekben rendszerint luxuskörnyezetben jelentek meg, drága autókat vezettek, és többször hímsoviniszta tartalmakat osztottak meg, amiért ideiglenesen le is tiltották őket a közösségi platformokról. *(MTI)*

Szerdán a Bukaresti Törvényszék elutasította Andrew és Tristan Tatenek azt a keresetét, amelyben a brit milliomosok vagyonuk zárolásának feloldását kérték. Igazságügyi források szerint a terrorizmus és szervezett bűnözés elleni ügyészség (DIICOT) eddig a Tate testvérek romániai vagyonából 15 luxusautót és tíz ingatlant (lakóépületeket és telkeket) foglalt le. A lefoglalt luxusautók listáján három Porsche, két BMW, két Ferrari, egy Aston Martin, egy McLaren, egy Lamborghini és öt Mercedes szerepel. *(Agerpres)*

Kidobott karácsonyfákból állítanak elő hőenergiát a pécsi erőműben

Akár 40 tonnányi, a karácsonyi ünnepek után kidobott fenyőfát is elégethetnek a következő időszakban a két biomassza-tüzelésű blokkal működő pécsi hőerőműben – tájékoztatta a tulajdonos Veolia Energia Magyarország Zrt. szerdán az MTI-t.

A közleményben tudatták: a 31.500 lakás és 480 közintézmény távfűtését szolgáló, tisztán biomassza alapon működő pécsi hőerőmű a feleslegessé váló karácsonyfák hasznosításával egy több mint tizenöt éves hagyományt folytat idén is.

A háztartásokból kidobott és január végéig begyűjtött fenyőket az erőműben mobil aprítógépek segítségével darabolják fel, majd a faanyag az ömlesztett biomasszát felhasználó egységbe kerül, ahol magas gyantatartalma miatt egyéb tüzelőanyagokkal, többek között mezőgazdasági melléktermékekkel és erdészeti faaprítékkal vegyítik a leghatékonyabb felhasználás, illetve a kazánok kímélése érdekében – részletezték.

Közölték: a városszerte begyűjtött több tízezer karácsonyfa újbóli felhasználásával jelentős mennyiségű tiszta, zöldenergia állítható elő; a begyűjtött mintegy 35-40 tonna fenyőhulladék 85 átlagos méretű lakás egyhavi fűtéséhez elég energiát ad.

A Veolia Energia Magyarország Zrt. több mint 60 állami és önkormányzati intézményt, 66 egészségügyi és szociális intézményt és 57 ipari telepet lát el energiával, távhőszolgáltatóként 14 városban több mint 270 000 távfűtött lakás és közintézmény fűtéséről gondoskodik. A cégcsoport által évente értékesített villamos energia 623 ezer lakos éves fogyasztását képes biztosítani – olvasható a tájékoztatásban.

Akár egy hónapig is tarthat még az európai antibiotikum-hiány

Az uniós tagállamokban fogytán vannak az antibiotikumok és a fájdalomcsillapítók

Fogytán vannak vagy már ki is fogytak Európa patikáinak nagy részében az ibuprofen és paracetamol tartalmú láz- és fájdalomcsillapítók, valamint az antibiotikumok.

A korábban kezdődő betegségszezon és a járvány utáni készletcsökkentés miatt nem lehet hozzájutni a máskor alapvető készítményekhez sem, mivel az alapanyagok nagy része Ázsiából érkezik, de ott a Covid-helyzet miatt visszafogták a gyártást, az orosz–ukrán háború pedig a gyógyszerek csomagolásához szükséges papír gyártását vetette vissza. A legaggasztóbb az, hogy a gyerekeknek szánt termékek fogytak ki a leginkább, és ezek szerezhetők be a legnehezebben.

Szinte az összes uniós tagállamban problémát okoz az antibiotikumok és fájdalomcsillapítók hiánya, ami miatt az európaiak egyre feszültebbek és elégedetlenebbek – a kormányok viszont nem nagyon tudnak mit kezdeni a helyzettel – írja az Euractiv.

Európa ugyanis az influenza, a Covid–19 és az RSV vírustól vagy azok kombinációjától szenved, a kórházak teljes kihasználtsággal működnek, és óriási a kereslet a gyógyszerek iránt.

A már három hónapja tartó „influenzaszezon” alatt a készletek teljesen elfogytak, és nem érkezik elegendő utánpótlás. Ennek egyik oka az, hogy a koronavírus-járvány után sokkal kiszámíthatatlanabbá vált a „járványidény” kezdete és hosszúsága, mint korábban.

Egy hónapon belül helyreállhat a rend

Az EU generikus gyógyszerkészítményeit felügyelő hatóság igazgatója, *Adrian van den Hoven* szerint az antibiotikum-piac nagyjából egy hónapon belül stabilizálódhat – feltéve, hogy a betegek száma addig folyamatosan csökkenni fog, és nem lesz újabb emelkedés.

Az antibiotikum-hiány kialakulása szerinte annak tulajdonítható, hogy a koronavírus-járvány alatt drámai mértékben lecsökkent az antibiotikum-fogyasztás, miután az emberek otthonról dolgoztak és szabadtéren maszkot hordtak. Az iparág pedig alkalmazkodott a kisebb kereslethez – ám 2022-ben hamarabb köszöntött be a betegségszezon, mint várták.

Van den Hoven szerint a gyógyszeripar most kettőzött erővel kezdett antibiotikumgyártásba, amihez több munkást vettek fel a gyárakba. A gyógyszergyártás egy jó részét ugyanis nem szervezték ki az elmúlt évtizedekben Ázsiába, hanem továbbra is Európában van.

Főleg a gyerekeknek szánt gyógyszerekből nincs elég

Egy másik probléma, hogy megnőtt a gyerekeknek szánt gyógyszerek iránti kereslet is – nemcsak Európában, de az USA-ban is.

A harmadik ok, ami miatt nem tudják megújítani a készleteket, az a csomagoláshoz használt papír hiánya. Ez részben az orosz–ukrán háború számlájára írható, miután mindkét ország nagy papíripari beszállítónak számít. A helyzetet súlyosbítja, hogy a gyógyszerhiányokat orvosolni lehetne az egyik tagországból a másikba szállított gyógyszerszállítmányokkal – ám azok csomagolása és a rajtuk található felirat eltérő lesz, vagyis azt előbb el kell távolítani, és újra kell csomagolni, a megfelelő nyelvű szöveggel. Ehhez viszont szintén papír kéne.

„Sok papírt pazarlunk így el, pedig amúgy sincs belőle. […] Ezért rugalmasságot kérünk az újracsomagolásban: ha meg tudtuk tenni ezt a Covid alatt, akkor most is megoldható kéne legyen, hogy a dobozokat csak felmatricázzák” – véli van der Hoven.

Megpróbálják felgyorsítani a közös uniós gyógyszerstratégiát

A kialakult gyógyszerhiány sokak szerint csak egy újabb bizonyítéka az EU sérülékenységének és önállótlanságának. Az Euractivnak nyilatkozó uniós hivatalnok szerint az Európai Bizottság rövid távon úgy próbálja megoldani a helyzetet, hogy segíti a gyárak nagyobb kapacitásra való átállását, középtávon pedig felgyorsítja a közös uniós farmakológiai stratégiát – bár azt világossá tették, hogy a gyógyszeriparral kapcsolatos összes hatáskör továbbra is szigorúan nemzeti kézben marad. *(Euronews)*

Új sebészkés a méhrákos sejtek felderítésére

Pillanatokon belül „kiszagolja” a méhrákos sejteket egy forradalmian új sebészkés – írta a The Guardian című brit napilap online kiadása.

Az Imperial College London szakértői nemrég rájöttek, hogy a mellrák és az agydaganatok kezelésénél már hatékonyan használt iKnife sebészkés a méhrák felderítésében is segítséget jelenthet.

A Cancers című szaklapban megjelent tanulmányában a kutatócsoport azt írta: az iKnife másodpercek alatt 89 százalékos megbízhatósággal azonosította a méhből eltávolított rákos sejteket. A sebészkés a szövetek felforrósítása során keletkezett füstöt elemezve tesz különbséget a rákos és az egészséges sejtek között.

A kutatók rámutattak: a kés hatékonyságát 150 feltételezetten méhrákos nő szövettani mintáján bizonyították, és az eredményeket összehasonlították a jelenleg rendelkezésre álló diagnosztikai módszerekéivel. A kutatócsoport azt tervezi, hogy klinikai tesztelésnek veti alá az iKnife-ot, és ha megerősítést nyer hatékonysága, akkor szélesebb körben is elterjedhet a méhrák diagnosztikai eszközeként.

A méhrák a negyedik leggyakoribb rákfajta a brit nők körében, és évente körülbelül kilencezer embert érint az Egyesült Királyságban. A szövettani elemzés több hetet vesz igénybe, ráadásul az esetek csupán tíz százalékában igazolódik be a rák gyanúja. Az új módszerrel azonnal megállapítható a diagnózis, és elkerülhető az idegtépő várakozás, illetve jóval korábban elkezdhető a kezelés – magyarázta a kutatást vezető Sadaf Ghaem-Maghami. *(MTI)*

Megjelent a Helikon

Megjelent a Helikon első januári, 2023/1-es lapszáma, benne Borsodi L. László versei, illetve Mărcuţiu-Rácz Dóra *Újesztendő, 2023* című vezércikke. Jelen lapszámban Korpa Tamás interjúsorozatának két darabja olvasható (Gálfalvi Györggyel és Szőcs Petrával), amelyet a lap a szerző előszavának kíséretében közöl. Januárban Korpa Tamás a hónap kiemelt szerzője a *Helikon*ban.

Verset közöl továbbá Cseh Katalin, Korpa Tamás, Oláh András, Simonfy József és Tar Károly, prózát Borcsa Imola, Horváth Ildikó és P. Buzogány Árpád. Hellmut Seiler versei Benő Eszter fordításában olvashatók.

A Pavilon 420-ban Balogh Endre és Sárkány Tímea versei olvashatók, továbbá Metz Edina Barbi című prózája.

A Ráolvasásban Zalán Tibor ír Mikszáth Kálmán *Prakovszky, a siket kovács* című kisregényéről, a Kinematográfban pedig Papp Attila Zsolt a *Janovics Jenő – Egy élet a magyar kultúra szolgálatában* című munkáról, a Theátrumban Fischer Botond színikritikája olvasható az Interferenciák fesztiválról.

Kritikát Tamás Dénes közöl Korpa Tamás *Házsongárd LIVE* című verseskötetéről, fülszöveget André Ferenc jegyez Szőcs Petra A *gonosz falu legszebb lakói* című verseskötetéről és *A ránk bízott kert* című ökoköltészeti világirodalmi antológiáról.

Az Amplitúdóban Jakabffy Tamás *Kincses névsorolás* című rövid zeneesszéje olvasható, az Artefaktumban Túros Eszter ír a Hargitai Szalon tizedik kiadásáról, amelynek anyagával a lapszámot illusztrálták.

Szolgáltatás – Üzleti ajánlat

A SAPIENTIA EMTE MAROSVÁSÁRHELYI KARA pályázatot hirdet TAKARÍTÓI állás betöltésére. Bővebb információ az ms.sapientia.ro honlapon olvasható. (sz.)

MAROSVÁSÁRHELYEN tapasztalattal rendelkező VARRÓNŐKET alkalmazunk.
Betöltendő helyek száma: 5 gépes és 1 vasalói/csomagolói állás.
Bérezés: havi nettó 2400 lej (kézbe).
Munkaprogram: hétfő-péntek 8 óra/nap.
Részletek a 0749-521-125-ös telefonszámon. (67038-I)

FONTOS TELEFONSZÁMOK

- Romtelecom-tudakozó
  - információ - 118-932
  - általános - 118-800
- Központosított ügyelet (Rendőrség, Tűzoltóság, SMURD, Csendőrség, Mentőállomás): 112
- Rendőrség - 0265/202-305
- SMURD (betegekkel kapcsolatos információk) - 0265/210-110
- Sürgősségi szolgálat:
  - gyermekeknek - 0265/210-177

Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal - 0265/268-330

GYULAFEHÉRVÁRI CARITAS, otthongondozó szolgálat, 8–16 óra között: 0736-883-110

- Optika-Optofarm - 0265/212-304
  - 0265/312 436
  - 0265/250-120
  - 0265/263 351
- Optolens szemsebészet - 0265/263-351
- Marmed - 0265/250-344
  - járóbeteg-rendelő: - 0756-468-658
  - 0729-024-380
  - Labor - 0751-114-307

e-mail: marmed@marmed.ro, www.marmed.ro

- Dora Optics - 0733-553-976
- Dora Medicals - 0265/212-971
- Radiológia, echográfia Dr. Jeremiás István - 0265/222- 446
- Emma vendéglő, hidegtálak készítése - 0740-083-077
  - 0365/404-664
- Prefektúra - 0265/266-801
- RDS–RCS - 0365/400-401
  - 0365/400-404
- Áramszolgáltató vállalat - 0800-500-929
  - vidék - 0265/929
- Delgaz Grid - 0265/200-928
  - 0800/800 928
- Aquaserv:
  - hideg víz-csatorna - 0265/215-702
  - közönségszolgálat - 0265/208-888
  - központ - 0265/208-800
  - 08008 208-888
- Fogyasztóvédelmi hivatal - 0265/254-625
- Vasútállomás - 0265/236-284
- Vili Kft.: temetkezés, segélyintézés (0-24 óra), professzionális balzsamozás

Nemzetközi halottszállítás - 0265/215-119
- 0744-282-710

- Alkony Kft. temetkezés (24 ó.) - 0265/263-865

koporsók, kellékek, - 0745-606-215
koszorúk - 0745-606-269
és halottszállítás - 0758-047-604

- Maros megyei RMDSZ - 0265/264-442
  - 0265/262-907

Méltányos reklámdíj fejében állandó szereplője lehet a FONTOS TELEFONSZÁMOK rovatnak. Várjuk jelentkezését a 0265/268 854-es telefonon.

LAKÁS

KIADÓ a főtér közelében egy első emeleti, frissen felújított, 2 szobás lakás. Tel. 0742-146-671. (18404-I)

MINDENFÉLE

VÁLLALUNK: tetőjavítást, meszelést, festést, szigetelést, bármilyen kisebb javítást. Tel. 0756-596-889, Bence. (18316-I)

VÁLLALUNK garázsjavítást, szigetelést, tetőfedést Lindab lemezzel, bármilyen javítást, benti munkát, festést, glettelést. Hívjanak bizalommal, bármiben rendelkezésükre állunk! Tel. 0767-837-782. (18331)

VÁLLALUNK tetőjavítást, cserépforgatást, vaskapuhegesztést és bármilyen építkezési munkát (saját anyagból is). Nyugdíjasoknak 18% kedvezmény. Tel. 0766-873-954, 0766-874-199, Marius. (18345)

SZAKEMBER vállal bármilyen építkezési munkát, javítást. Anyagot biztosítunk. Tel. 0766-874-476. (18346)

KICSERÉLÜNK régi cserepet, ereszcsatornát, készítünk kerítést megrendelésre, tetőt fedünk Lindab lemezzel, vállalunk vízszigetelést. Tel. 0747-816-052. (18365)

KIÜRESÍTÜNK tömbházlakást, elszállítunk törmeléket, kitakarítunk udvart, garázst, pincét, tömbházak alagsorát. Tel. 0743-512-168. (18365)

VÍZSZERELÉS, villanyszerelés, javítások. Tel. 0774-574-527. (17886)

FAVÁGÁST, bokorvágást vállalunk. Tel. 0770-621-920. (17885)

MEGEMLÉKEZÉS

Élete elszállt, mint a virágillat, temető csendje ad neki nyugalmat.
Fájó szívvel emlékezem férjemre, GHEORGHIŞOR ZOLTÁNRA halálának 13. évfordulóján.
Felesége, Ica. (18405-I)

13 év nélküled.
Bánatos szívvel emlékezem édesapámra, GHEORGHIŞOR ZOLTÁNRA, aki méltósággal viselt betegség után itthagyott minket. Emléke legyen áldott!
Lánya, Hajnika és Wili. (18405-I)

Szomorú szívvel emlékezünk január 12-én drága édesapámra, GHEORGHIŞOR ZOLTÁNRA halálának 13. évfordulóján.
Emlékét őrzi szomorú lánya, Cica, veje, István. (18405-I)

Szívemben örök szeretettel emlékezem január 12-én drága tatámra, GHEORGHIŞOR ZOLTÁNRA halálának 13. évfordulóján.
Unokája, Noémi, férje, Attila és dédunokája, Roli. (18405-I)

Fájdalommal tudatom, hogy január 12-én 13 éve távozott el tőlem a szeretett édesapa, GHEORGHIŞOR ZOLTÁN.
Van egy hely a szívemben,
Van egy virág a kezemben,
Van egy szép arc előttem,
Van egy ölelés mindig velem.
Te vagy a szó, te vagy a szív,
Te vagy a kar, az ölelés,
Te vagy a nap és az ég,
Te voltál nekem a mindenség,
Édesapám, drága édesapám!
Emlékét soha nem felejtem, szívemben őrzöm.
Lánya, Edit, férje Csaba. (18405-I)

ELHALÁLOZÁS

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a szeretett férj, édesapa, nagytata, testvér, rokon, jó barát,
ANGI GYULA
az Ariel Bábszínház egykori megbecsült munkatársa
életének 79. évében, 2023. január 10-én örök álomra hunyta szemét.
Temetése 2023. január 12-én, csütörtökön 14 órakor lesz Marosvásárhelyen, a református temetőben.
A gyászoló család. (18397-I)

Szomorú szívvel tudatja a család mindazokkal, akik szerették és ismerték, hogy
CSIKI BENEDEK
életének 84. évében, folyó hó 9-én, hosszan tartó, türelemmel viselt fájdalmak után hazaköltözött Teremtőjéhez.
Nyugalomra helyezzük január 12-én, csütörtökön 13 órakor a marosszentannai temetőben.
Drága emléke örökké szívünkben él! (18396-I)

„Nem hal meg az, ki mások szívében él, csak az hal meg, kit elfelejtenek.”
Szívünk soha el nem múló fájdalmával, de Isten akaratában megnyugodva tudatjuk, hogy a szeretett feleség, gondos édesanya, nagymama, dédnagymama, a csíkkarcfalvi születésű
GÁL IDA
szül. Bartalis
nyugdíjas tanítónő
szíve hosszas, türelemmel viselt betegség után, életének 93. évében pihenni tért.
Temetése január 13-án 13 órakor lesz a marosvásárhelyi Jeddi úti temetőben, római katolikus szertartás szerint.
Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!
A gyászoló család. (p.-I)

Ismét eltelt egy év nélküled, ami sokkal nehezebb, mint képzeled. Már 9 éve, hogy elmentél, a szívünkből egy darabot elvittél. Múlnak az évek, te nem vagy már velünk, de szívünkben élsz, soha nem feledünk.
Fájó szívvel emlékezünk január 12-én
OLTEAN MÁRIÁRA
halálának 9. évfordulóján.
Emlékét őrzi a gyászoló család. Nyugodjon békében! (18395)

Válasszon aktuális ajánlataink közül!

DORA OPTICS

-15% kedvezmény szemüveglencsékre

VAGY

-15% kedvezmény szemüvegkeretekre

www.doraoptics.ro

SZÁSZRÉGEN
(Libertății)
B-dul Libertății, Nr.12/2
0733 553 971

DICSŐSZENTMÁRTON
Str. Victoriei, Nr. 21.
0736 386 353

MAROSLUDAS
Str. B-dul 1 Dec. 1918. Nr. 7.
0735 786 853

MAROSVÁSÁRHELY
(Központ)
P-ța Mărășești, Nr. 21.
0733 553 976

MAROSVÁSÁRHELY (Tudor)
B-dul 1. Dec. 1918, Nr. 126
0755 088 379

SZÁSZRÉGEN (Cardinal)
Str. Cardinal Alexandru Todea, Nr. 25/A
0728 908 856

TORDA
Str. Mihai Viteazu, Nr. 2.
0729 069 548

MEDGYES
Str. Pompierilor Nr. 4.
0735 830 678

NYÁRÁDSZEREDA
Str. Pompierilor Nr. 1.
0733 553 973

SEGESVÁR
Str. Mihai Viteazu Nr. 40.
0770 810 855

therezia®
Mezőpaniti tejtermékek...

A Marosvásárhelyi HELYI KÖZSZÁLLÍTÁSI RT.

versenyvizsgával felvesz:

1. AUTÓBUSZSOFŐRT

Részvételi feltételek:

– D kategóriás hajtási jogosítvány és érvényes szakmai tanúsítvány (atestat)

2. AUTÓVILLAMOSSÁGI/ELEKTROMŰSZERÉSZT

Részvételi feltételek:

– autóvillamossági, elektroműszerészi szakképzettség

3. VILLANYSZERELŐT (villamos hálózatok)

Részvételi feltételek:

– villanyszerelői szakképesítés

Az állás megpályázásához az önéletrajzot, a hajtási jogosítvány és az érvényes szakmai tanúsítvány fénymásolatát, a tanulmányokat igazoló iratokat, a szakképesítésről szóló bizonyítványokat a cég székhelyén kell benyújtani: Marosvásárhelyen, a Béga utca 2. szám alatt, hétfőtől péntekig 8-15 óra között, vagy a resurseumane@transportlocal.ro e-mail-címre lehet beküldeni.

További információ a 0754-061-262-es telefonszámon.

Marosvásárhelyi Rádió Románia
www.marosvasarhelyiradio.ro
96 FM
106,8 FM
1323 AM

Üzleti sikereinek titka: a jó REKLÁM!
Hirdessen a NÉPÚJSÁGBAN, Maros megye legnépszerűbb napilapjában!

Spălătorie și detailing auto
Beltrand
autómosó és -kozmetika
– külső-belső tisztítás
– kárpittisztítás, polírozás, viaszozás
Marosvásárhely
Predeal u. 97 sz.
Telefon: 0265/223-902
0740-393-060

A magyar költészet egyik legkiemelkedőbb alakja, a költő, forradalmár, nemzeti hős Petőfi Sándor 1823-ban született, azaz pontosan 200 éve, ezért ebben az évben rá emlékezünk.

A János vitéz a gyerekek és felnőttek egyik legkedvesebb olvasmánya.

Éljük át együtt e mű izgalmait a Maros Művészegyüttes előadásán keresztül

január 17-én 19 órai kezdettel!

Helyek foglalhatók a 0757-059-594-es telefonszámon.